ELİF ŞAFAK / KÂĞIT HELVA

Alıntılar Kitabı

DK DOĞAN KİTAP

KÂĞIT HELVA

Yazan: Elif Şafak

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Dijital yayın yarihi: Haziran 2012/ ISBN 978-605-09-1075-9

Kapak tasarımı: Uğurcan Ataoğlu

Grafik tasarımı: Zeynep Oray

İllüstrasyonlar: M. K. Perker

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / **Faks** (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Kâğıt Helva

Elif Şafak

Önsöz

Yazı yazmak yolculuk etmek demek. Devamlı yollarda olmak. Başka yüzyıllara, başka kıtalara, başka hayatlara uzanan bir seyrüsefer. Hayaller ve hikâyeler âleminde sonsuz gezintilere çıkmak demek roman yazmak. Ve kaybetmek yolunu, yönünü, kendini. Varmak değil ki aslolan, sadece ve sadece gidebilmek.

Yol boyu çakıl taşı toplar gibi kelime topluyorum.

Cebimde biriktiriyorum onları. Harfleri. Harflerin gizemini.

Belki de her kitapta kendimi arıyorum.

Her kitapta kendimden bir parça daha uzaklaştığımı bile bile…

Derken o yolculukta bir an geliyor, durup geriye bakma gereği duyuyorum. Geçtiğim yolları, uğradığım durakları, güzergâh boyu karşılaştıklarımı anımsıyorum. Bu kitap dünden bugüne yazdıklarımdan ufacık bir seçkidir. Bir alıntılar kitabı. Karın doyursun diye değil, tadımlık niyetine.

Kâğıdın üzerine konmuş birkaç tatlı kelam.

Kâğıt helva.

Elif Şafak

Aşk

Kendimdeki değişimi seyrediyorum. Âşık olmanın bir mucizeye inanmaya benzediğini düşünmeye başladım. Aşk da beklentiler ve inançlarla ilgili. İnsan kendisi için hâlâ kurtuluş ümidi olduğuna ve günün birinde özel bir insanın bunu mümkün kılacağına inanıyor. Bir mucize özlemi değil mi bu?

Bu dünyadan fazla bir şey beklememen gerektiğini bilsen de içindeki bir şey diretiyor işte… umut etmeyi sürdürüyor… sevdiğin kişinin bir gün seni seveceğini umut etmeyi.

ARAF

Her hakiki aşk hikâyesi umulmadık dönüşümlere yol açar.

Aşk bir milat demektir. Şayet “aşktan önce” ve “aşktan sonra” aynı insan olarak kalmışsak, yeterince sevmemişiz demektir. Birini seviyorsan onun için yapabileceğin en anlamlı şey değişmektir.

AŞK

Ona neden ve nasıl âşık olduğunu sorarlar, cevap veremezsin. Sebebini bulamazsın. Zaten aşk dedikleri, solup kurumaya mahkûmdur, bir sebebi olduğu andan itibaren.

MAHREM

Bir insana âşık olmak onu kalabalığın içinden çekip çıkarmak, çokluğun içinde tek kılmak ve sonra aynı hızla teklik içindeki çokluğu keşfetmektir. Öncelikle yüzler arasında bir tek yüze âşık oluruz; sonra sevgilimizin yeni yüzlerini keşfederiz ürpertiyle. Her yeni keşifle onu ilk gördüğümüz halinden biraz daha uzaklaşırız. (…) Sevdiğimiz kişinin yüzünün çoğulluğu içten içe rahatsız eder bizi. Bu sebepten olsa gerek, onlar derin uykudayken uzun uzun seyrederiz sevdiklerimizi. Ruhlarının yedi kat derinliğine açılan kapının orada saklı olduğunu hissettiğimiz için. Gün boyu bizden sakladıkları yüzlerini görmek, gördüklerimizin sırrına erebilmek için…

MED-CEZİR

Belki aşk sevgiliyi kazanmayı değil, kendini onda kaybetmeyi gerektirir. Kendini kaybettiğinde ve ego kuleni yıktığında, karşılığında sevilmişsin

sevilmemişsin ne fark eder?

ARAF

Âşık olmayana aşk kuru bir kelimeden ibaret. Yarı palavra, yarı safsata.

Âşık olmayan bunu anlayamaz, olansa anlatamaz. Öyleyse nasıl anlatılabilir aşk, kelimelerin hükmünü yitirdiği yerde?

AŞK

Aşkın olduğu yerde, er ya da geç ayrılık vardır.

AŞK

Elmas bir gözdür yürek. Ve çizilmeyegörsün bir kere, artık hep sedefsi bir yırtıkla bakacaktır cümle âleme.

MAHREM

Akıl çıkarcıdır, kolay kolay yıkılmaz.

Aşk ise ha bire kendini yıpratır, harap düşer. Halbuki hazineler ve defineler yıkıntılar arasında olur her zaman. Ne varsa harap bir kalpte var!

AŞK

Aşksız geçen bir ömür beyhude yaşanmıştır. Acaba ilahi aşk peşinde mi koşmalıyım, mecazi mi, yoksa dünyevi, semavi ya da cismani mi diye sorma. Ayrımlar ayrımları doğurur. AŞK'ın ise hiçbir sıfata ve tamlamaya ihtiyacı yoktur.

AŞK

Henüz farkına varmasa da,

Âşıki pek haklıydı.

Aşk üzerine yazılanlar kara,

kapkaraydı.

PİNHAN

Ayçiçeği güneşe âşık olunca gülmekten kırılmış bütün bitkiler. "Güneş gökyüzündeki tahtından bir an bile ayrılmaz. Kudretli ve ulaşılmazdır. Sen kim o kim? Vazgeç bu sevdadan" demişler hep bir ağızdan.

Ayçiçeği sesini çıkarmamış. Sevdalı gözlerini dikmiş güneşe; bakmış bakmış bakmış.

Uzun müddet hiçbir şeyin farkına varmayan güneş, nihayet bir gün, ayçiçeğinin bakışlarını hissetmiş üzerinde. Önce geçici bir heves sanmış, ama zamanla yanıldığını anlamış. Ayçiçeği öyle inatçıymış ki, güneş tahtını nereye taşırsa yılmadan usanmadan o yöne çevirmiş başını.

Derken bir öğleden sonra, artık bu takipten bıkan güneş sapsarı gazabıyla kavurmuş ayçiçeğini. Daha simsiyah duman tüterken üzerinde, insanlar akın etmişler olay mahalline. "Yaşasın!" demiş içlerinden biri. "Şimdi ne güzel

çitleriz bu aşkı.”

Aynı gece televizyon karşısında acıklı bir aşk filmine gözyaşı dökerken, çitlemişler ayçiçeklerini.

MAHREM

Zira aşk iktidar sever. Bu sebeptendir ki, bir başkasına sırılsıklam âşık olabiliriz, ama bize sırılsıklam âşık olan birini içten içe küçümser, öteleriz.

BABA VE PİÇ

Narsist insanın aşkı da narsistçe olur. Kadın ya da erkek pek fark etmez, böyle biri âşık olmayagörsün, pahalı ve ışıltılı, ama aslında içten içe sevmediği bir oyuncak bulmuş hırçın ve hırslı bir çocuk kesilir. Alır oyun nesnesini eline, kurcalar ve bozar. Narsist insanın aşkı muhakkak hırpalar.

MED-CEZİR

Birbirimize yasak olmasak, gene de bu kadar sever miydin sevgimi?

ŞEHRİN AYNALARI

Sevgililerimizi elimizden kaçırmaktan ölesiye korktuğumuz için onlardan gelecek değişime inatla direniriz, oysa belki de aşkla beraber gelen değişim tek kurtarıcımız olacak şu hayatta.

ARAF

Yücelttiğimiz bütün aşk hikâyelerinde engelleri aşan insanlar var. Sevdiği kadın için tahtından feragat eden kral, ailelerin muhalefetine rağmen birbirlerini bırakmayan çiftler; farklı dinlerden, milletlerden, sınıflardan oldukları halde sevmekten vazgeçmeyenler, yani türlerinden ayrılanlar, ayrılabilenler.

MED-CEZİR

Derler ki, aşk da unutulurmuş her şey gibi. Hem de yaşanıp bittikten, soğuyup küllendikten sonra değil, tam da doludizgin devam ederken unutulabilirmiş aşk. Neyse ki, Zühre yıldızı varmış göğün üçüncü katında. Halen âşık olup olmadıklarını ve eğer âşıklarsa kime âşık olduklarını

hatırlayamayanlar, göğün üçüncü katına çıkıp, Zühre yıldızının elindeki aşk aynasına bakarlarmış. Baktıklarında gördükleri yüz, âşık oldukları kişinin yüzü olurmuş.

Derler ki, bazıları sadece zifiri karanlık görürmüş aynada. Böylelerinin hafızalarından şüphe etmeleri yersizmiş. Çünkü tekleyen hafızaları değil, aslında yürekleriymiş.

MAHREM

Aşkın hayatımızdaki varlığını da, yokluğunu da yaşayabileceğimiz tek zaman dilimi şu andır.

AŞK

Bir insanı sevmek, onun zihninde bir türlü huzura erememiş tüm hikâyeleri raflarından çıkartıp, tek tek temize çekmek demektir.

BİT PALAS

Aşk, hayatın asıl özü, esas gayesidir. Herkesi, ondan köşe bucak kaçanları bile, hatta “romantik” kelimesini bir suçlama gibi kullananları dahi kıskıvrak yakalar aşk.

AŞK

Ta başından itibaren bir nevi “yoldan çıkma”dır aşk. Sonra… peki sonra ne olur, nasıl olur da böyle ansızın yitiriverir o taşkın ruhunu? O serseri, gerekirse her şeyi bırakmayı göze alan tutkulu adanmışlıktan geriye nasıl olur da binlerce törende hep aynı şarkıları tıngırdatmaktan usanmış bir düğün müzisyeninin gözlerindeki kadar dahi hayat ışığı kalmaz?

MED-CEZİR

Aşk şehrinin bütün gizli geçitlerini, kestirmelerini, dehlizlerini avucunun içi gibi bilirdi. Ne var ki, bir gün aniden bu şehrin kapıları suratına kapanıvermişti.

MAHREM

Aşk bir korsedir. Gün gelir, hiç beklenmedik bir yerde, ummadık bir anda atıverir çıtçıtlarından biri yahut çözülüverir iplikleri. Neler olup bittiğini anlamaya vakit kalmadan, korsenin cenderesinden kurtulan yağlar dışarı taşmıştır çoktan. O keşmekeşte, göz açıp kapayıncaya kadar eski haline dönüverir gövde. Çıkmışsındır artık aşktan.

MAHREM

Tanrım, uzun zamandır kapını çalmadım, biliyorum. Açıkçası beni hâlâ dinler misin, emin değilim. Ama halimi görüyorsun. Bunalıyorum. Yalnızım. Bana ya hakiki bir aşk ver –ver ki kurtulayım bu sıkıntıdan, sıkışmışlıktan– ya da beni öyle duyarsız ve katı yap ki, hayatımda aşk olmayışını umursamayayım.

AŞK

Aşk bir hayal taciridir. Kıyıda köşede kartlaşmış hayalleri çekip çıkartır, yıkayıp paklar, allayıp pullar ve terütaze sıfatıyla sahibine kakalar. Aşk insanı güzelleştirir. Görüntülerle oynar pervasızca; yani sıfatlarla. Küskünleri aynalarla barıştırır, yalnızları aynalarda çoğaltır.

Aşk bir sihirbazdır. Oyunbazdır. Yürekbazdır. Oynar yüreğinle top gibi…

MAHREM

Tanımı gereği aşk, sezgisel, duygusal, akıldışı bir alan, bir nevi katlanılır delilik olduğundan, ille de benzer geçmişten gelen birine âşık olmamız gerekmiyor, beklenmiyor. Ama mesele evlenmeye gelince değişiyor ölçütler. Evlilik bağının yazılı olmayan kuralları var. Her kuşun kendi sürüsünden biriyle eşleşmesini şart koşuyor kurallar. Aşkta çılgınlığa, taşkınlığa yer var, ama evlilik söz konusu oldu mu isteniyor ki durulsun sular.

ARAF

Yirmi birinci yüzyıl, on üçüncü yüzyıldan o kadar farklı değil aslında. Her

iki yüzyılın da kaydı şöyle düşülecek tarih kitaplarına: Eşi menendi görülmemiş dini ihtilaflar, kültürel çatışmalar, önyargılar ve yanlış anlamalar; her yere sirayet eden güvensizlik, belirsizlik, endişe ve şiddet; bir de Öteki'nden duyulan tedirginlik. Karışık zamanlar… Böyle dönemlerde, aşk latif bir kelime değil, başlı başına bir pusuladır.

AŞK

"Aşk nörokimyasal bir düzenektir" derdi Profesör Kandinsky ve eklerdi ardından: "En sadık âşıklar da, affımı mazur görün, kuş beyinlidir. Eğer seneler sonra hâlâ kocasına körkütük âşık bir kadın görürsen, bil ki belleği tıpkı bir kuşun belleği gibi çalışıyor. Çünkü kuşlar kin tutmaz, içinde kırgınlık, küskünlük biriktirmez. Her bahar yeniden yuva yapar, her göç zamanı taze bir umutla kanat çırpar. Seneler boyu aynı insana âşık olmayı sürdürmek için kuş hafızasına sahip olmak gerekir."

BİT PALAS

Aşkın da bir resmi tarihi vardır. Ona aykırı düşen her ayrıntıyı silmek, kendimizin haklı ötekinin haksız olduğuna inanabilmek için sevdiklerimizin yüzlerini silmekle başlarız işe. Sonra istersek eğer, sil baştan çizeriz hatlarını. İşimize geldiği gibi.

MED-CEZİR

"Ah minel Aşk! Aşk'tan önce, Aşk'tan sonra…"

Aşk yeryüzündeki en eski, en dirençli gelenektir. Âşık dışlanır, ama dışlayamaz. Âşık incinir, ama karıncayı bile incitemez. Âşık olunca anlarsın. Yüreğin bir kadife keseye dönüşür, içinde sırma bir yumak; sen bu yufka gönülle kimselere kıyamazsın. Yaşayan ve yaşamış âşıkların safına katılırsın.

Korkma! Aşkta yok olunca zahiri tarifler, zihinlerdeki zanlar buhar olur uçar. O noktadan itibaren "Ben" diye bir şey kalmaz. Tüm benliğin olur koca bir sıfır. Orada ne şeriat kalır ne tarikat ne marifet. Sadece ve sadece hakikat…

AŞK

Yaradan'ın gökyüzünde, tepede bir yerlerde olduğunu sanırlar. Kimileri de O'nu Mekke'de, Medine'de arar! Ya da mahalle camisinde! Allah bir mekâna

sığar mı? Ne gaflet! O tek bir yerdedir ancak: Âşıkların gönüllerinde.

AŞK

Hak âşıklarına ne cehennemde azap çekme korkusu ne cennette ödüllendirilme arzusu rehberlik eder. Onlar sonsuz bir Ledûn denizinde yüzer.

AŞK

Bu kadar geç verdiğin aşkı böyle erken mi alacaksın elimden?

Adil değil bu yaptığın. Ya hiç vermeseydin, tattırmasaydın bana aşkı ya da bıraksaydın doya doya yaşayayım…

AŞK

İnsanlarda yuvarlak, hayvanların çoğunda ise dikine elips biçiminde olan gözbebeğinin çapı, irise gelen ışığın miktarına göre değişir. Karanlık ve uzaklık büyütür gözbebeğini; aydınlık ve yakınlık ise küçültür. Yani bu kararsız çember, ışık varsa küçülür, ışık yoksa büyür. Yakına bakarken de küçüldüğüne göre, yakın olan aydınlıktır, aydınlıktadır. Uzağın payına karanlık düşer. Zaten karanlığı kimse yakınında görmek istemez.

Âşık olunca da büyür gözbebeği.

Demek ki âşık olunan hep uzaktadır. Aradaki mesafenin verdiği acıyı azaltmak için maşuka “gözbebeğim” diye hitap edilir.

MAHREM

Aklın kimyası ile aşkın kimyası başkadır. Akıl temkinlidir. Korka korka atar adımlarını. “Aman sakın kendini” diye tembihler. Halbuki aşk öyle mi? Onun tek dediği: “Bırak kendini, ko gitsin!”

AŞK

Şu dünyadaki çatışma, önyargı ve husumetlerin çoğu dilden kaynaklanır. Sen sen ol, kelimelere fazla takılma. Aşk diyarında dil zaten hükmünü yitirir. Âşık dilsiz olur.

AŞK

Çünkü aşk karşılıklı parçalanmak demektir

MED-CEZİR

Başlı başına bir dünyadır aşk. Ya tam ortasındasındır, merkezinde ya da dışındasındır, hasretinde.

AŞK

İnsan

Sen kendini küçük zannedersin. Halbuki en büyük âlem sende toplanmıştır. Ebru bunu fısıldar bize. Bir tek nokta, en ince fırçanın ucuyla suya bırakılan minnacık bir nokta, olur sana umman-ı derya. Yayılır, kıvrılır, lamelif misali dolanır. Katreyiz âlemde, lakin unutma ki, tek bir nokta, tekmil sırları içinde barındırır.

PİNHAN

Kim olursak olalım, dünyanın hangi yerinde yaşarsak yaşayalım, ta derinlerde bir yerde hepimiz bir eksiklik duygusu taşımaktayız. Sanki temel bir şeyimizi kaybetmişiz de geri alamamaktan korkuyoruz. Neyin eksik olduğunu bilenimiz ise hakikaten çok az.

AŞK

İnsan ilk defa gördüğü birine ilk defa görüyormuş gibi bakmalı. Daha evvel gördüklerine bakar gibi değil. Yani her yeni insan bir muamma demek; bilinmeyen bir şeyler var orada. Yeni yürümeye başlayan çocuklar bunu bilir. Böyle bakarlar işte her şeye, hayretle.

ŞEHRİN AYNALARI

Derviş dedi ki: “Tüm kâinat olanca katmanları ve karmaşasıyla insanın içinde gizlenmiştir. Şeytan, dışımızda bizi ayartmayı bekleyen korkunç bir mahluk değil, bizzat içimizde bir sestir. Şeytanı dışında, başkalarında değil, kendinde ara. Ve unutma ki nefsini bilen Rabbini bilir. Başkalarıyla değil, sadece kendiyle uğraşan insan, sonunda mükâfat olarak Yaradan’ı tanır.”

AŞK

Ebe bilir ki sancı çekilmeden doğum olmaz, ana rahminde bebeğe yol açılmaz. Senden yepyeni ve taptaze bir “sen” zuhur edebilmesi için zorluklara, sancılara hazır olman gerekir.

AŞK

Hiç kimse her daim kudretli yahut her daim naçar olamazdı. Yüksekten uçanların boyun eğdiği, alçaktan kanat çırpanların şimşek hızıyla maviliklerde gözden kaybolduğu zamanlar muhakkak ki vardı. En cesur insanın bile, bir an

gelir, korkudan dizlerinin bağı çözülürdü. En korkak insanın aşka geldiği bir an olduğu gibi… Kimse tamamen iyi ya da kimse tamamen kötü değildi. Her siyahın içinde bir damla da olsa beyaz, her beyazın içinde bir damla da olsa siyah vardı.

PİNHAN

“Kahve falında çok evhamlı bir kadın görüyorum” dedi falcı.

“Annemdir” diye cevap verdi içini çekerek.

BABA VE PİÇ

Bir de bakardım ki, saçılmışım oraya buraya. Eğilip tek tek toplardım parçalarımı, ama her zaman dağılanlar topladıklarımdan fazla çıkardı. Ne kadar dikkat edersem edeyim, daima bir şeyler kalırdı geride. Bir şeyler hep yarımdı, hep iğreti, hep eksik…

MAHREM

Bu dünyada herkes bir şey olmaya çalışırken, sen HİÇ ol. Menzilin yokluk olsun. İnsanın çömlekten farkı olmamalı. Nasıl ki çömleği tutan dışındaki biçim değil, içindeki boşluk ise, insanı ayakta tutan da benlik zannı değil, hiçlik bilincidir.

AŞK

Eriyordu günbegün. Mum ömrünü daha çabuk tüketebilmek için inadına sokuluyordu bildiği bütün sıcaklıklara. Bile bile kapılıyordu yanlış sevdalara.

MAHREM

Suratsız bir ergen isen, ileride suratsız bir yetişkin olma ihtimalin yüksekti. Suratsız bir yetişkin isen ileride suratsız bir orta yaşlı, suratsız bir ihtiyar ve en sonunda suratsız bir ölü oluyordun.

MAHREM

Şu hayatta ne yaparsan yap, sakın ola anneni değiştirmeye kalkma. Annenle kurduğun yahut kuramadığın ilişkiyi sorgulama, hüsranla sonuçlanır. Olgunlaşmanın birinci şartı anneni olduğu gibi kabullenebilmektir.

BABA VE PİÇ

Beşer ikiye ayrılır. Kendilerine gülebilenler ve kendilerine gülünmesinden zerre kadar hazzetmeyenler.

MED-CEZİR

Kendine gülebilir misin? Ama öyle vakur bir tebessüm lütfedercesine değil, içinde bir yerde sana seni yansıtan bir ayna, sana seni aktaran bir soytarı varmışçasına çekinmeden gülebilir misin, hem de herkesin ortasında? Dalga geçebilir misin kendinle, ciddiye alınmayı deli gibi arzuladığın halde?

MED-CEZİR

“Baktın ki başkaları seninle dalga geçmek üzere, sen onlardan evvel davran” dedi Be-Ce. “Hatta en çok sen dalga geç ki kendinle, başkalarına fırsat kalmasın. İsmini sen koy taşıdığın marazın; hatta davul zurnayla duyur ki, sana

lakap takmaya yeltenenlerin hevesleri kursağında kalsın. Baktın ki başkaları seni hırpalamak üzere, kendi kendini talan etmelisin kalkan niyetine.”

MAHREM

Bu kavanoz dipli dünya, binbir gölge oyunu oynanan bu parıltılı ve tantanalı sahne, paraya pula, mala makama, unvana ihtişama aldanıp kanan cins cins oyuncuyla doluydu. Ne kadar zenginleşirlerse o kadar muhtaç oluyorlardı paraya. Ne kadar yükselirlerse, daha bir aç oluyorlardı terfi etmeye. Fesat ve hasetle, zillet ve kibirle dünya malını kendilerine kıble yapıyor, nesnelere kul oluyorlardı. Bilerek ya da bilmeyerek. Şuurla ya da şuursuzca.

AŞK

Dışadönük, kendini beğenmiş insanlara kıyasla içekapanık ve mütevazı insanların parıltısı daha azdır belki. Ama böyleleri oksijen gibidir. Varlıkları hemen anlaşılmasa da yokluklarında nefes almak zorlaşır.

ARAF

“Her insanın ait olduğu bir fotoğraf karesi vardır” dedi Be-Ce. “İnsan alıştığı resim karesinde güçlü veya zayıf, çirkin veya güzel, biricik veya sıradandır. Ama ait olmadığı bir resmin içine konursa tüm sıfatlarını kaybediverir. Bir de bakarsın ki, güçlü sandığın o kadar güçlü değilmiş ya da zayıf sandığın o kadar zayıf. Hadi sen de dene. İnsanları en son ait olabilecekleri fotoğraf karelerine yerleştir zihninde ve bir de öyle bak onlara. Bak her şey nasıl farklı görünecek!”

MAHREM

Unutma ki dünyanın bir ucundaki tek bir insanın kederi, tüm insanlığı mutsuz edebilir. Ve bir kişinin saadeti, herkesin yüzünü güldürebilir.

AŞK

Her insan açık bir kitaptır özünde. Okunmayı bekler. Her birimiz yürüyen, nefes alan kitabız aslında, yeter ki özümüzü bilelim.

AŞK

Mademki insan eşref-i mahlukattır, yani varlıkların en şereflisi, attığı her adımda Allah’ın yeryüzündeki halifesi olduğunu hatırlayarak, buna yakışır soylulukta hareket etmelidir. İnsan yoksul düşse, iftiraya uğrasa, hapse girse, hatta esir olsa bile, gene de başı dik, gönlü emin bir halife gibi davranmaktan vazgeçmemelidir.

AŞK

Esas kirlilik, dışta değil, kalpte olur. Onun dışındaki her pislik ve leke, ne kadar vahim görünürse görünsün, yıkandı mı temizlenir, suyla arınır. Yıkamakla çıkmayan tek kir kalplerdeki art niyettir.

AŞK

“Korktuğun zaman bil ki” dedi fısıltıyla, “korku da cesaret de, aynı çemberin parçalarıdır. Bil ki çember senin içindedir. Demek ki, korkak olduğun kadar cesur olabilirsin. Ne kadar derine düşersen düş, bir o kadar yükseğe çıkabilirsin. Daima çemberi hatırla. Korkuya tosladığında, felakete uğradığında, çukura düştüğünde tek yapman gereken çemberde yürümektir, ta ki zıt parçaya ulaşana dek. Sebeb-i felaketin her neyse onun zıddına ulaşana dek.”

ŞEHRİN AYNALARI

Deviş dedi ki: “Kimi insan böyledir. Kendi korkularını, önyargılarını başkalarına yansıtır ve onlarda gördüğünü sanır. İşte asıl yük budur. Zihinlerini zanlarla doldurur, sonra da bunca ağırlığın altında eziliverirler.”

AŞK

“Ah, çocuğum” dedi Yaşlı. “Cehalet kadar aşırı bilgi de yüktür insana. Bilmemek kendi gölgenden korkmana sebep olur; bilmek ise hüzün verir. Biri dışarıdan kuşatır seni, öteki içerden.”

ŞEHRİN AYNALARI

İnsanları izlerken binlerce gözlem yapabilirsin. İnsanları uzaktan seyrederken, onlara her zamankinden yakın olabilirsin. Eğer bakmayı değil görmeyi bilirsen gözlerin sana oyun etmez, dosdoğru görürsün. İçte saklı olanı, acıtanı, kanatanı görürsün. O vakit anlarsın ki o dediğin sensin, seyrettiğin kendi bedenin, kendi suretin ve ağladığın kendi acıların.

PİNHAN

Hem görülmekten korkuyoruz hem göremediklerimizden. Görünür olsun diye alamet bekliyoruz. Mucizeleri de bu yüzden bu kadar önemsiyoruz. Mucize görmek istiyoruz. Aslında bazen düşünüyorum da, sanki tüm varlığımızı ve tabii yokluğumuzu da, görmek ve görülmek üzerine kurmuşuz.

MAHREM

İnsan bir kabahat işlemişse, buna şahit olanlarla aynı yerde barınamaz artık. Göz göze gelemez şahitler ile kabahatliler. Kendileri unutmak istese bile olanları, birbirlerinin gözlerinde tazelenir hafızaları.

MAHREM

Nehirlere benzetirdi insanların fıtratını. Yanı sıra akan sularla kaynaşmayan, kendi mecrasından bir kere bile sapmayan, yağan yağmurlarla taşmayan, kuraklıkta alçalmayan bir nehir olsa olsa kimseye hayrı dokunmayan bir su birikintisi olabilirdi.

ŞEHRİN AYNALARI

Cinler belirsizlikle maluldür.

İnsanlar da belirsizlikten duydukları korkuyla.

ARAF

Sarhoşların araba sürmeleri sakıncalıdır. Bunu herkes teslim eder. Ne var ki, sarhoşların telefon kullanmaları, araba kullanmalarından çok daha ölümcül sonuçlar doğurabildiği halde bu konuda hiçbir düzenleme mevcut değildir. Sarhoşken araba kullananlar rasgele hedeflere çarpar: aniden karşılarına çıkan talihsiz bir ağaç, kendi halinde seyreden bir araç… ne bir kasıt vardır bu kazalarda, ne de bir amaç.

Sarhoşken telefon kullananlar ise gidip mutlaka sevdiklerine çarpar.

BİT PALAS

“Bir sürahi basiretin kalorisi bir yudum musibetinkinden azdır.”

MAHREM

Ne var ki tüm fertleri kuşaklar boyu acı çekmiş bir ailede acı çekmemiş tek fert olmak kadar acı bir şey yoktur. Aradaki eşitsizliği insanın kendi ailesi kapatır.

ARAF

Bugünlerde tuhaf bir kayıtsızlık çökmüştü üzerine. Umursamıyordu; hiçbir şeyi umursamıyordu. Artık her şeyi yapabileceğini hissediyordu. Mademki her şeyi yapabilirdi, en iyisi hiçbir şey yapmamaktı.

MAHREM

Her insanın erafında bir renk halesi vardır. Seninkini biliyor musun?

BİT PALAS

Bazen tedavi hastalıkla aynı özden olabilir, tıpkı panzehirin, zehrin ruh kardeşi olması gibi.

ARAF

İnsanlar ikiye mi ayrılıyor ne? Bir tarafta yapı ustaları. Güzergâhlarından sapmadan yürüyerek geleceklerine adım adım varanlar. Babil Kulesi'ni inşa edenlerin torunları. Kat kat, kademe kademe, üst üste kurarak yükseltmekteler ömürlerinin yapısını.

Öte tarafta yapı bozucuları. Güzergâhlarını silip silip baştan çizenler. Geçmiş-şimdi-gelecek sıralamasını şaşırmış, pusulası bozuk, ayaklı kaos halinde dolaşanlar. Bir yere yerleşebilme özürlüler. Duramamaktan değil, durmaktan korkanlar.

MED-CEZİR

Derviş dedi ki: "Mademki insanız, yüceden yüceyiz ve bayağıdan bayağı. Bunun manasını tam olarak kavrayabilseydik, şeytanı dışarıda bir yerde değil, içimizde arardık. Bize lazım olan kendimizi didik didik tahlil etmek. Hatayı başkalarında bulmak değil."

AŞK

Yolculuk

Varmak değil, sadece gitmek… gitmek…

PİNHAN

Ne yöne gidersen git, –doğu, batı, kuzey ya da güney– çıktığın her yolculuğu içine doğru bir seyahat olarak düşün. Kendi içine yolculuk eden kişi, sonunda arzı dolaşır.

AŞK

Aşk bir seferdir. Bu sefere çıkan her yolcu, istese de istemese de tepeden tırnağa değişir. Bu yollara dalıp da değişmeyen yoktur.

AŞK

İnsan bazen bir haritaya ihtiyaç duyar. Hiç gitmediği ya da hep gittiği bir yerin haritasına değil; bir daha asla gidemeyeceği bir yerin haritasına. Geçmişi bir rüya olmaktan çıkartıp oranın hep var olduğuna ve geleceği ümitsizlikten kurtarıp oranın hep öyle kalacağına inandıracak bir haritaya.

İnsan bazen sevgilisinin haritasını çıkarmaya ihtiyaç duyar. Terk edilmenin acısını unutturup acısını çoğaltacak bir haritaya.

ŞEHRİN AYNALARI

Belki de önemli olan varılacak yer değil, hatta güzergâh değil, sadece gitme fikrinin kendisidir. Daimi göçebelik. Bir öte diyar arzusu. Kimileri cennetteki Tuba ağacı misali. Kökleri var var olmasına da, toprağa bağlı değil, havada, yukarıda. Kimilerinin kökleri göçebe.

Ben ağaçlardan en çok Tuba ağacına yakın hissettim hep kendimi.

MED-CEZİR

İnsan denilen varlığı tanımak, hakikaten tanımak için yolculuklardan öte fırsat mı olur?

SİYAH SÜT

Göçmen kuşlar, kuş âleminin en tuhaf grubunu teşkil ediyordu. Önce uzak

memleketlere göç etmek üzere sürülerinden ayrılıyor, oraya vardıklarında da kendilerine benzer kuşlarla bir araya gelip yeni sürüler oluşturuyorlardı.

ARAF

Gitmek başı sonu olmayan, menzili meçhul bir seyrüsefer; varmaksa güzergâhı önceden çizilmiş, hedefi malum bir tırmanıştı. Gitmekte aslolan dere tepe taban tepip durmaksızın hareket ederek rüzgârı hissetmek; varmakta aslolan ise, o tepeye ulaştıktan sonra durup rüzgârı elde etmekti.

Gitmek hayal gücü derin olanların, varmaksa hırsları engin olanların işiydi. Gitmek kadere inanmayanların, varmaksa kadere diş bileyenlerin tercihiydi. Birinin kökleri geçmişte, haritası çok merkezli; ötekininse kolları gelecekte, haritası tek merkezliydi. Bu sebepten, birinde ağır basan dişilik, ötekinde erkeklikti.

ŞEHRİN AYNALARI

İnşallah nasip olur, sonunda şan şöhret için değil, aşk için gidersin Kâbeye. Kendi içindeki Kâbeye. Yani kalbine.

AŞK

Yolun ucunun nereye varacağını düşünmek beyhude bir çabadan ibarettir. Sen sadece atacağın ilk adımı düşünmekle yükümlüsün. Gerisi zaten kendiliğinden gelir.

AŞK

Korktu. Gidip de varamamaktan değil, varıp da dönüş yollarını kaybetmekten değil, dönüp de geride bıraktıklarını yerlerinde görememekten değil; bir kendini bulmaktan, bulduğundan korkmaktan korktu.

PİNHAN

İstanbul'da bir sevdiğin varsa, üstüne üstlük bir de İstanbul'u seviyorsan, ne kadar uzağa kaçarsan kaç gene de kurtulamazsın bu şehirle cebelleşmekten rüyalarında.

SİYAH SÜT

İstanbul'da önemli olan sokakların sizi nereye götürdüğü değil, bizzat kendisidir. Belki de bu yüzden bütün şehir çıkmaz sokaklarla doludur.

ŞEHRİN AYNALARI

Hallerinden gayet memnun, hayatlarından tatmin olup da kaderle bir kez olsun düello yapmamış olanlar, kabuklarını kırmak için herhangi bir sebebe sahip değillerdir. Onlar şehirde de yaşar, sahilde de; şehirde yaşarken bile kendi küçük sahillerinde.

Bir de topal kuşlar vardır. Yabani, arızalı ruhlar. Onlar sanki her mevsim göç mevsimiymiş gibi durmadan uçar, bir türlü bir yere konamazlar.

MED-CEZİR

İnsan memleketini geride bıraktı mı kendinden en az bir parçasını feda etmeye hazır olmalıdır derler.

ARAF

Daha henüz bir yere ısınmışken yeniden yollara düşmek, insanın ruhunda

korkunç bir yalnızlık hissi oluşturur.

AŞK

Yaşadığımız şehrin dışında, elbet bir gün gidebileceğimiz, gidince yerleşebileceğimiz, yerleşince sevebileceğimiz bir başka diyar olmalı. Yoksa tahammül edemeyiz.

MED-CEZİR

Bir göçebenin atının terkisinde çoktan miadını doldurmuş, insana faniliğini hatırlatan tüm o nesnelere, aile albümlerine, çocukluk fotoğraflarına, aşk mektuplarına ya da günlüklere yer yoktu. Kimin ihtiyacı vardı ki o lüzumsuz prangaları oradan oraya taşımaya? Sadece özgürlük, bütün saflığı ve sadeliğiyle özgürlüktü bir göçebenin atının terkisinde taşıyabileceği yegâne yük.

ARAF

Göçebelik hesap edilebilen bir şey değil; sürekli bir oluş halinde, yani bir tür o-la-ma-yış halindesinizdir. Yahut da durmuşsunuzdur, demir atmış bir kimliğe, bulmuşsunuzdur yerinizi; olmuş, konmuş, yerleşmişsinizdir…

MED-CEZİR

Yer değiştirmelerin etkisi tuhaftır. Çeşitli saat dilimleri üzerinden uçmak “bedende biyolojik ritim bozukluğu”na (*jetlag’*ın sözlük karşılığı) neden oluyorsa, insanın memleketinden temelli havalanıp çeşitli kültür dilimleri üzerinden uçarak yeni bir yere gitmesi de “zihinsel ve ruhsal ritim bozukluğu”na (sıla hasreti için önerilen karşılık) sebep olabilir.

ARAF

Birdenbire bir şeyi anladım: Benim başka bir şehre gitmeme gerek yoktu ki. Tüm hayatım boyunca hep başka yerlere, bulunduğum mekândan ötelere gitme arzusu duymuş, kendi telaşımdan, hırsımdan, kendimle savaşmaktan yorulmuş, bunalmıştım. Şimdiyse zaten olmak istediğim yerdeydim. Tek yapmam gereken burada kalmak ve dürüstçe içime bakmaktı. Ben de öyle yaptım.

AŞK

"Aynalar şehrine geldim çünkü benden evvel yazılmış bir hikâyenin içindeyim. Aynalar şehrindeyim çünkü kim olduğumun peşindeyim.

Aynalar şehrine geldim çünkü benim hikâyemin önünü, benden evvel kaleme alınmış bir başka hikâye tıkıyor. Aynalar şehrindeyim çünkü bir kez şu bendi yıkabilsem sular çağlayacak, deli deli akacak; hissediyorum."

ŞEHRİN AYNALARI

Demek boz bulanık, delişmen bir nehirdi İstanbul.

BİT PALAS

"Ey Konya'nın velileri, neden destur vermezsiniz bu yolcuya?"

Bir süre sonra, rüzgâr şu cevapla geri döndü: "Ey derviş, destur veririz amma bilesin ki bu şehirde tastamam zıt iki şey var senin için. Ortası yoktur. Ya safi aşk ya som nefretle karşılaşacaksın. Bunu bir düşün istersen."

"Hal böyleyse dert edecek bir şey yok" dedim. "Mademki safi aşk var, kâfidir."

AŞK

Köprüyü geçmek Doğu ve Batı arasında gidip gelmek demek değil, gitmek ve dönmek arasındaki gerilimi günbegün yeniden yaşamak demek. Terk etmek ve geri dönmek arasında sallanan bir sarkaç. Ancak İstanbul anlayabilir bunu. Ancak kopuşların şehrinde mümkün sarkacın salınımı.

MED-CEZİR

Bir yerden bir yere giderken uğranılacak bir şehir değildi o. Oradaydı; varlığından kaçmayı imkânsız kılacak kadar yakında ve birlikte var olunamayacak kadar uzaktaydı.

ŞEHRİN AYNALARI

Senden bahsediyorum İstanbul; sokaklarından, insanlarından, kalabalıklarından, yalnızlıklarından bahsediyorum. Kelimelerimin arasına saklıyorum hasretimi, yüzlerinin içine gömüyorum kendi yüzümü. Ne de olsa elimi dahi sürmeden, dokunmadan, taşıyabilirim seni avuçlarım arasında. Ara sıra açar kaparım ellerimi, uç artık, uç biraz uzağa diye. Sense inadım inat, taşı çatlatan inadınla yapışır kalırsın tenimde.

Ne evimdin ne evsiz kaldım seni yitirince. Geçmişim sende mühürlü değildi, bir gelecek de vaat etmedin bana. Arada bir yerlerde, bilmez gibi ara yerlerin tehlikesini, hani şu taife-i cinin çarptığı eşiklerden birinde sıkışmış kalmış sana olan aşkım. Kimseye göstermiyorum ne seni ne beni ne bizi. Görmesinler ki yabancılar, görmek zorunda kalmayayım yabancılığımı.

Seni düşünmek şehir, ne zormuş.

MED-CEZİR

Şehir efsaneleri dünyanın özgür yurttaşlarıdır. Seyahat etmek için pasaporta, bir yerde kalmak için vizeye ihtiyaç duymazlar. Temasa geçtikleri kültürün rengini alan dilsel bukalemunlardır onlar. Hangi kıyıya ulaşsalar hemen yerlisi olurlar. Şehir efsaneleri kimseye ait olmayan, ama herkesle dost, özgür ruhlardır.

ARAF

Renkler ve mekânlar koleksiyonunda İstanbul’un rengi eflatundu.

BİT PALAS

Bir yaş pasta dilimi gibiydi bu şehir; aralarda katman katman tarih, üzerine bolca Batılılaşma kreması sıvanmış, orasına burasına bohem süslemeler serpiştirilmiş, kenarlarına Doğulu sos bulaşmış ve rendelenmiş moderniteyle tamamlanmış.

BABA VE PİÇ

Mavi, masmaviydi deniz; rehindi duru durgunluğunda. Bazı erkekler, bazı bazı delice bir fikre kapılırdı. Deniz, sütliman bir rahim gibi görünürdü gözlerine. Şimdi ne yokluğundan yakınmak ne varlığını kazanmaya uğraşmak; sadece ve sadece içinde olmak yetecekti hep arzulanmış, hiç yapılmamış yolculuklara çıkıp, başka başka diyarlara gitmeye.

MAHREM

Dönecek bir tavan arası yoktur bazen, ne de gidecek bir şehir. Her yer aynıdır aslında, hiçbir yer aynı değil. Kimilerinin dilinde gidebilmek olmayacak bir duadan ibarettir, ama buna amin diyenler de çıkabilir. Firar ederken kök salar kimileri; kök salarken firar edenler de olabilir. Her merhalenin bir arpa boyu yol olması, telaşı olup da huzuru olmayanlara pek ağır gelebilir. Öfkeli ruhlar nedense hep aynı tohumla rahme düşüp, hep aynı rüzgârla şehre gelir.

Bir bedbin, başka bir bedbinin daha ilk bakışta okur şeceresini. O kadar azdırlar ki, kaybetmek istemezler birbirlerini. Sevişirler; sevişmek iyi gelir bazen. Taammüden öldürmek için hafızalarını, dâr-ı dünyadaki en münasip kaçış mekânını bulabilmek ümidiyle yollara düşerler. Hep Doğu’yu gösterir pusulaları; gerçi dünya yuvarlaktır. Sılasızdır kaçaklar, dolayısıyla gurbetsiz. Hangi demde olursa olsun, onlar sadece birbirlerine aittir. Aşk sonradan gelmez hiçbir zaman. Varsa vardır, o kadar.

ŞEHRİN AYNALARI

Varoluş

Sakın ola hor görme Pinhan, canları hor görme. Bak bu gayb âlemine, bir kendini gör. Bak kendine, cümle mahlukatın özünü gör. Devri tamam olan gelir, devri tamam olan gider. Gelen gidende saklıdır; giden gelende saklı.

PİNHAN

Yaşamı görmek için ayna tutarız ağzımıza. Yaşamı göremesek bile, yaşadığımızı biliriz ayna buharlanınca.

MAHREM

Ve hayat şaşırtmaya bayılırdı.

MAHREM

İyinin ve kötünün ötesine geçmek mümkün! Bir yer daha var: Tüm sıfatların manasını yitirdiği bir başka boyut!

AŞK

İlk bakışta “depresyon” kelimesi bütün dillerde benzerdir. Ne var ki Türkçede depresyon bir fiilden ziyade bir “mekân” gibi algılanır. Bu sebepten dolayı “bunalım-da-yım” denir. Bunalım bir yer adıymış gibi… içine girilen karanlık bir oda. Adım atınca kaybolunan bir koca kıta.

SİYAH SÜT

“Karanlık bir yanın var” dedi. “Tatlı yüzünün belli etmediği bir ağılı tarafın. İlk bakışta anlamak zor ne kadar keskin olduğunu. Ama var işte. Dipsiz bir yıkım potansiyelin var.”

BABA VE PİÇ

Kanat çırpan kuşlara bakın. Kanatlarının nasıl hareket ettiğine dikkat buyurun, bir aşağı bir yukarı. Bir hüzün, bir saadet. Böyledir hayat. Hoş bir kararda, ahenk içinde, dengede.

AŞK

Yaşadıkça düzelmiyordu hayat, tıpkı yaşlanmakla büyümediği gibi kişinin.

MAHREM

Çizginin öbür yanı intihardır. Öyleyse yaşamak intiharın kıyısında, belki de tam eşiğinde durup zıplamak, zaman zaman ayaklarını boşluğa sarkıtmak pahasına oynamak, oynamak, hiç yanmayacakmış gibi oynamaktır.

SİYAH SÜT

Zaten hayatta hiçbir konuda sabit fikirli ve katı olmanın gereği yoktu; zira yaşamak demek ha bire değişmek demekti.

AŞK

Hayat dediğin bittikçe başlardı; kâh arşa düşüp kâh yere yükselirken molalarda soluklanır, kendi küllerinden doğardı. Hep bir arayış içinde olmak demekti yaşamak, cevabını beğenmeyen girift bir bilmece gibi kona göçe. Hal böyle iken, illa ki hayatta kalmalıydı insan. Kısa ya da uzun olması fark etmezdi ikametinin, çünkü zaman değildi aslolan.

MAHREM

Bana gelince, ben de değiştim ve değişiyorum. Varlıktan hiçliğe gidiyorum. Bir mevsimden diğerine, bir mertebeden diğerine, yaşamdan ölüme kayıyorum.

AŞK

Akılcı kararlar alıp planlar yaparak hayatımızın akışını denetleyebileceğimizi zannediyoruz. Halbuki balık yüzdüğü okyanusu denetleyebilir mi? Bu sadece sahte beklentiler ve hüsranlar yaratır.

AŞK

Ateşi yakından görebilmek için kendini feda edermiş pervane.

MAHREM

Hayatımız bir devridaim. İster devasa boyutlarda olsun, ister bir dirhemcik ağırlığında, yaşadığımız her zorluğun, çektiğimiz her çilenin büyük resimde bir yeri ve işlevi var. Mücadele etmek insan olmanın gereği. İlahi bir nizam olduğuna inanıyorsak eğer biliriz ki bunun içinde tesadüfe yer yok.

AŞK

O esriklikte parça parça her şeyin birbirine bağlandığına ve şaşırtıcı biçimde her parçanın kendi içinde bir anlam taşıdığına tanıklık etti. Sükûnet ve sabırla yeterince beklemeyi başarabilirse kâinatın bütün sırlarının bir bütüne tamamlanacağı ve ardından topyekûn kendisine sunulacağı hissine kapıldı.

ARAF

Kâinatta mükemmel bir ahenk, hassas bir nizam var. Parçalar ve noktalar ha bire değişir. İsimler ve makamlar yenilenir. Ettiği her laf, verdiği her zarar insana geri gelir. Halbuki insan bunu bilmez. Başına gelenlerden hep başkalarını sorumlu tutar. Kendini zora koşmakta mahirdir.

AŞK

Çocukluğun arka bahçesi vişne ekşisi tadındadır.

MAHREM

Eşyalarla ilişkimiz yanılsama üstüne kurulu. Eşyaların sahibi olduğumuzu zannediyoruz. Halbuki efendisi değil, sadece hikâyesi vardır eşyaların.

BİT PALAS

Kader yolun tamamını değil, sadece yol ayrımlarını verir. Güzergâh bellidir, ama tüm dönemeç ve sapaklar yolcuya aittir. Öyleyse ne hayatının hâkimisin ne de hayat karşısında çaresizsin.

AŞK

Taş köprünün tam orta yerinde durdu. Artık biliyordu ki hangi yöne adım atarsa atsın karşısında hikâyesini bulacaktı.

PİNHAN

Derviş dedi ki: “Bir nehre uzaktan bakınca insan zanneder ki tek bir akıntı var. Ama suya daldın mı birden fazla olduğunu anlarsın. Irmakta nice akıntı gizlidir, hepsi ahenkle ama ayrı ayrı akar.”

AŞK

Seyirlik bir dünya bu.

Görmeye ve görülmeye dair.

MAHREM

Yaşanan, yaşanılan ve aslolan tekerrürdü ve tekerrürde hiçbir şey baki kalamazdı. Öyle ise dönüp durmalı halka diye düşündü. Nesim-i seherde tazelemeli yüreğimi, öğle güneşinde lime lime etmeli etlerimi, günbatımlarında bir bir toplamalı oraya buraya dağılmış parçalarımı, yıldızların altında tekrar ete kemiğe büründürmeli beni. Dönmeli ki ben, ben olmaktan çıkayım. Toprağa karıştığımda yabani bir ot olup boy vereyim; dönmeli ki otu alıp kaynatmalı başka başka insanlar; dönmeli ki şifa niyetine içsinler beni, hastalıklarına deva, yaralarına merhem olayım.

Dönmeli ki ölümlerden hayat doğsun. Dönmeli ki başka başka demlerde, başka başka sıfatlarda vücut bulayım.

Dönmeli ki her dem başka bir suret ile geleyim.

PİNHAN

Nasıl olsa donup kalacak değildi bu kalıpta. Sonsuzdu zaman, sınırsızdı mekân. Elbet eriyecekti bir gün; eriyip yeniden katılaşacak, katılaşıp yeniden eriyecekti. Nasıl olsa bir başka zamanda, çok sonra ya da pek yakında bir daha dönecekti bu dünyaya. Yeni bir isim, yeni bir meşgaleyle. Nasıl olsa… bir daha… ve bir daha…

MAHREM

Noktalar sürekli değişse de bütün aynıdır. Bu dünyadan giden her hırsız için bir hırsız daha doğar. Ölen her dürüst insanın yerini bir dürüst insan alır. Hem bütün hiçbir zaman bozulmaz. Her şey yerli yerinde kalır. Merkezinde… Hem de bir günden bir güne hiçbir şey aynı olmaz.

Ölen her Sufi için bir Sufi daha doğar.

AŞK

Yaşadığımız hayat elimize tutuşturulmuş rengârenk emanet bir oyuncaktan ibaret. Kimisi o kadar ciddiye alır ki oyuncağını ağlar, perişan olur onun için. Kimisi eline alır almaz kurcalar oyuncağı, kırar parçalar. Ya aşırı kıymet verir ya kıymet bilmeyiz.

AŞK

“Hayatımı değiştirmeye, kendimi dönüştürmeye hazır mıyım?” diye sormak için hiçbir zaman geç değil. Kaç yaşında olursak olalım, başımızdan ne geçmiş olursa olsun, tamamen yenilenmek mümkün.

AŞK

“Rabbim” dedi. “Bana ya gafillerin rehavetini ya da âlimlerin metanetini ihsan et. Hangisini seçersen seç minnettar kalırım, ama yalvarırım beni hem bilgili hem güçsüz kılma.”

BABA VE PİÇ

Bir tek gün bile bir öncekinin tıpatıp tekrarıysa, yazık. Her an her nefeste yenilenmeli. Yepyeni bir yaşama doğmak için ölmeden önce ölmeli.

AŞK

Ölüm dediğin içindeki canı alırken kaftanına dokunmaz; yangın dediğin kundaktaki bebekleri kül ederken altın maşallahlarını tutuşturmazdı. Hal böyle iken, ölüm bu kadar yakında iken, illa da bir şey olacaksa, kaftan olmalıydı insan, kaftanı taşıyan değil; yahut altın olmalıydı insan, altını takan değil.

MAHREM

Başımıza beklenmedik rastlantılar ancak bunları karşılamaya hazır olduğumuz anlarda gelir.

AŞK

Bu kâinatta ne varsa aynı temel ahenkle hareket ediyor: Kalp atışımız, havadaki kuşun kanat çırpışı, fırtınalı bir gecede kapıları yumruklayan yel, dağ pınarının çağlayışı, nalburun demire vuruşu, henüz doğmamış bebeğin rahimde dinlediği sesler… her şey, hem de her şey, muhteşem ve tek bir nağmeyle hemavaz. Dervişlerin dönerken duydukları musiki bu ilahi zincirin bir halkasıdır. Nasıl ki her su damlası içinde okyanusları taşır, bizim semamız da içinde kâinatın sırlarını taşır.

AŞK

Geceleri Isabel’in başında beklemiş; onun gencecik vücudunda, güzel yüzünde kol gezen ölümle uzun uzun konuşmuştu. Dertli ve yalnızdı ölüm. Sevilmemekten şikâyetçiydi. İnsanlarla bir alıp veremediği yoktu; sadece yalnızlıktan kurtulmak istiyordu o kadar. Vurdumduymazlıktan gelse de, aslında, insanların onu böylesine çirkin ve korkunç tasvir edip, uzak tutmaya çalışmaları ağırına gidiyordu. Ne yazık ki, kendi varlığı başkalarının yokluğunu

gerektiriyordu. Varolabilmek için yok etmeye mahkûmdu. Bu kısırdöngüden kurtulabilmek için belki de kendini ortadan kaldırması gerektiğini düşünüyor, ama buna cesaret edemiyordu. Her ne olursa olsun hayatı seviyordu ölüm.

ŞEHRİN AYNALARI

Pinhan o vakit anladı ki:

Kaçarak, korkarak, saklayarak, bitmez tükenmez can sıkıntılarından mürekkep bir hayatı yaşamak, yaşamak değildir. İnsan ki eşref-i mahlukattır, bir nebat gibi hissiz ve gayesiz yaşamak ona yakışmaz.

PİNHAN

İnanç

İnanç aşk gibidir. İspat istemez. Mantıksal bir dayanak ya da şekilsel bir kanıt beklemez. Ya vardır ya da yoktur. Her iki durumda da insan nerede olduğunu bilir.

AŞK

Aşksız inanç olur mu? Sevmeden ve sevilmeden, ha bire bir şeylere söylenip homurdanarak iman etmek mümkün mü? Aşk yoksa “ibadet” bir kuru kelimeden, yan yana gelmiş altı harften ibaret. Dışı kabuk, içi oyuk. İnsan aşkla ve aşkta iman etmeli; damarlarında gürül gürül hissederek Allah ve insan sevgisini!

AŞK

Hakiki sevgi Tanrı‘nın kullarına bahşettiği eşsiz bir hediyedir. Bu hediyenin sana verildiğine inandığında hem O’na hem de kendine karşı tümüyle dürüst olmalısın.

ARAF

Hak yolunda ilerlemek yürek işidir, akıl işi değil. Kılavuzun daima yüreğin olsun, omzun üstündeki kafan değil. Nefsini bilenlerden ol, dost, silenlerden değil.

AŞK

Derviş dedi ki: “Bizim dinimiz aşk dini. Yolumuz aşk şeriatı. Ucu bucağı olmayan bir muhabbet zincirinde sadece ve sadece birer halkayız. Şayet zincir bir yerinden kopacak olursa, bir başka halka eklemlenir anında.”

AŞK

Derviş dedi ki: “*Biz size şahdamarınızdan daha yakınız* demiyor mu? Allah gökte fersah fersah ötelerde bir tahtta oturmuyor ki. Her an her yerde ve hepimizin içinde. O yüzden Rab asla terk etmez bizleri. Kendi Kendisini nasıl terk edebilir ki?”

AŞK

Kuralların olsun, ama kurallarını başkalarını dışlamak yahut yargılamak için kullanma. Bilhassa putlardan uzak dur, dost. Ve sakın kendi doğrularını putlaştırma! İnancın büyük olsun, ama inancınla büyüklük taslama!

AŞK

Yaradan'ı hangi kelimelerle tanımladığımız, kendimizi nasıl gördüğümüze ayna tutar. Şayet Tanrı dendi mi öncelikle korkulacak, utanılacak bir varlık geliyorsa aklına, demek ki sen de korku ve utanç içindesin çoğunlukla.

Yok, eğer Tanrı dendi mi evvela aşk, merhamet ve şefkat anlıyorsan, sende de bu vasıflardan bolca mevcut demektir.

AŞK

Tüm yaratma, yok etme, cezalandırma, mükâfatlandırma eylemlerini anlatırken, BİZ diye hitap eder Tanrı.

MED-CEZİR

“Tanrının kutsal kitabında neden çoğul konuştuğunu soruyorsun” dedi. “Bilemiyorum, ama belki de O da yalnızlığı sevmiyordur.”

ŞEHRİN AYNALARI

Dahası ben insan olarak zaman zaman yaşamak zorunda kaldığımız bütün o ıstırabın bir sebebi olduğuna samimiyetle inanıyorum. Bazen Tanrı böyle zorluklarla inancımızı sınar. Sebepsiz sıkıntı yoktur.

ARAF

Benim memleketimde, doğduğum, taşını toprağını karış karış gezdiğim yerde dört kitabın ehli bir arada yaşardı. Kuru yerlerin ahalisi pek kederli olurmuş derler, yalan değil. Kederimiz birdi. Aynı gök kubeye yakarırdık; aynı lacivert karanlığa bakıp efkârlanır, aynı yıldızları hesap etmeye çalışırken uyuyakalırdık.

PİNHAN

Kâinattaki her zerrede Allah’ın sıfatlarını bulabilirsin, çünkü O camide, mescitte, kilisede, havrada değil, her an her yerdedir. Allah’ı görüp yaşayan olmadığı gibi, O’nu görüp ölen de yoktur.

Kim O’nu bulursa, sonsuza dek O’nda kalır.

AŞK

Kusursuzdur ya Allah, O’nu sevmek kolaydır. Zor olan hatasıyla sevabıyla fani insanları sevmektir. Unutma ki kişi bir şeyi ancak sevdiği ölçüde bilebilir. Demek ki hakikaten kucaklamadan ötekini, Yaradan’dan ötürü yaratılanı sevmeden, ne layıkıyla bilebilir, ne layıkıyla sevebilirsin.

AŞK

Bütün dinler, aynı denize akan ırmaklardır.

AŞK

İstediğini elde edince şükretmek kolaydır.

Sufi, dileği gerçekleşmediğinde de şükredebilen kişiye denir.

AŞK

İnanç, tıpkı bir tren tarifesi gibi, özünde bir zamanlama meselesidir. Gar duvarındaki dairevi, heybetli, fildişi saat, insan ömrünün çeşitli zamanlarında vurur. Aynı saatlerde kalkar tren. Öğleden önce tek bir sefer vardır, çocuk yaşta bir inancı benimseyenler buna biner. Öğleden sonra bir kez daha kalkar tren; ergenlik döneminin huzursuz yolcularını da alıp götürerek. Sonra ta akşama kadar başka bir sefer olmaz. Akşam geldiğinde, insan ömründe ilk derin pişmanlıkların baş gösterdiği, işlenen cürümlerin telafisinin mümkün olmadığının anlaşıldığı, en kavi yuvaların tepetaklak devrildiği, ilk ciddi sağlık sorunlarının belirdiği saatte, üçüncü kez kalkar tren. Yolcuları nedense hep son dakikada telaşla biner buna. Ve nihayet gece yarısına doğru, kritik ameliyatlardan sonra ya da ölüme ramak kala, peş peşe iki sefer daha vardır. En kalabalık trenler bunlardır. Hiçbir istasyonda durmadan, şefaat ekspresiyle dosdoğru Tanrı‘ya giderler. Akşam yolcularının aksine, gece yolcuları, trenlerini kaçırmamak için, ne olur ne olmaz önceden alırlar gardaki yerlerini. Ve vakit gece yarısını vurduğunda, çember tamamlanıp akrep ile yelkovan başlangıç noktasına vardıklarında, garın o hıncahınç kalabalığından geriye tek tük inançsız kalmıştır.

BİT PALAS

Sen şu anda göremesen de dar geçitler ardında nice cennet bahçeleri var.

AŞK

Derviş dedi ki: “Hakiki Allah âşığı bir meyhaneye girdi mi orası ona namazgâh olur. Ama bekri aynı namazgâha girdi mi orası ona meyhane olur. Şu hayatta ne yaparsak yapalım, niyetimizdir farkı yaratan, suret ile yaftalar değil.”

AŞK

Tasavvuf ummanına kendini adamak istediğini söylersin, ama karşılığında hiçbir bedel ödemeye niyetin yok. İnsan neye fazlaca kıymet veriyorsa şu dünyada, evvela ondan kurtulması şarttır bu yollarda.

AŞK

Eğer tüm bunlar Tanrı‘nın onu içinden geçmeye zorladığı bir nevi ıstırap tüneliyse, bu karanlık dehlizden alnının akıyla çıkacak ve çıktığında bambaşka bir kadın olacaktı.

BABA VE PİÇ

“Ama ben Tanrı‘ya *inanıyorum*!” dedi neredeyse bağırarak. “Tanrı‘nın merkezi her yerde, çeperi hiçbir yerde olan bir çember teşkil ettiğine inanıyorum, çok çok eskiden bir filozofun dediği gibi.”

ARAF

Hakk’a teslimiyet ne zayıflık ne edilgenlik demektir. Tam tersine, böylesi bir teslimiyet son derece güçlü olmayı gerektirir. Teslim olan insan çalkantılı ve girdaplı sularda debelenmeyi bırakır; emin bir beldede yaşar.

AŞK

Hakk’ın karşına çıkardığı değişimlere direnmek yerine, teslim ol. Bırak hayat sana rağmen, seni hırpalayarak değil, seninle beraber aksın. “Düzenim bozulur, hayatımın altı üstüne gelir” diye endişe etme. Nereden biliyorsun altının üstünden daha iyi olmayacağını?

AŞK

Her mesajda iki anlam bulabilirsin: bir dış anlam, bir de iç anlam. Sufiler daima iç anlamın dilini konuşurlar.

ARAF

Derviş dedi ki: “Şu hayatta ancak tezatlarla ilerleyebiliriz. Mümin olan insan içinde saklanan münkirle tanışmalı. Tanrı‘ya inanmayan kişi ise içindeki inananla tanışmalı. İnsan-ı kâmil mertebesine varana kadar gıdım gıdım ilerler insan. Ve ancak tezatları kucaklayabildiği ölçüde olgunlaşır.”

AŞK

İnsan bir gecede iman sahibi olmaz. Kişi kendini inançlı zanneder, ama sonra beklenmedik bir iş gelir başına, tereddüde düşer, yalpalar. Tekrar toparlanır, imanı kuvvetlenir, ardından yine yuvarlanır şüphe çukuruna… Bu böyle devam eder. Belli bir safhaya ulaşıncaya dek bir o yana bir bu yana sallanırız. Kâh mümin, kâh münkir, kâh müterediddit. Kâh cennetlik, kâh cehennemlik. Ancak böyle ilerleyebiliriz. Her adımla Hakk’a biraz daha yaklaşırız. Şüphe duymadan iman olmaz.

AŞK

Allah içte ve dışta her an hepimizi tamama erdirmekle meşguldür. Tek tek her birimiz tamamlanmamış bir sanat eseriyiz. Yaşadığımız her hadise, atlattığımız her badire eksiklerimizi gidermemiz için tasarlanmıştır.

Rab noksanlarımızla ayrı ayrı uğraşır çünkü beşeriyet denen eser, kusursuzluğu hedefler.

AŞK

Zaman

Tanrı kılı kırk yararak titizlikle çalışan bir saat ustasıdır. O kadar dakiktir ki sayesinde her şey tam zamanında olur. Ne bir saniye erken ne bir saniye geç. Her insan için bir âşık olma zamanı vardır, bir de ölmek zamanı.

AŞK

Cenneti ve cehennemi illaki gelecekte arama. İkisi de şu an burada mevcut. Ne zaman birini çıkarsız hesapsız sevmeyi başarsak ve aynen öyle sevilsek, cennetteyiz. Ne vakit birilerinden nefret etsek, kavgalara girsek, tepetaklak cehenneme düşeriz.

AŞK

12
9
3
6

Her şey eski haline dönüyordu. Demek ki her şey geçmişe dönebiliyor, eski zannettiklerimiz bir türlü eskimiyordu.

MAHREM

“Şimdi” dışında her şey bir yanılgıdan ibaretti. Aynı sebepten ötürü, aşkın ne “gelecek planları” ne “dünün hatıraları” ile ilgisi olduğuna inanıyordu. Aşk sadece şimdi ve buradaydı.

AŞK

Geçmiş, bugün, gelecek… hepsini peş peşe dizip, dümdüz bir çizgi çiziyoruz. Bu yüzden geçmişin geçip gittiğine, geleceğin henüz gelmediğine inanıyoruz. Ve en kötüsü, zamanı önceden çizdiğimiz bu dümdüz çizgide yürümeye mecbur tutuyoruz. Ama belki de o burnunun ucunu göremeyecek kadar sarhoştur. Belki de düz çizgilerle ilgisi yoktur zamanın. Kocaman bir çemberdir. Hatta çemberler içre çember…

MAHREM

Bozuk diye kaldırıldığı köşede, durduk yerde aşka gelip çalışmaya başlayan hantal bir saatti hayat. Kuruyordum ben de. Nicedir geriye kalışını telafi etmek istercesine deli gibi çırpınıyordu. “Tiktaktiktaktiktak”lıyordu sürekli.

Be-Ce ise zamanı kötülüyordu her zamanki gibi; “tiktak zamanın taktik’idir” diyordu.

MAHREM

Zamandan dışarı adım atmanın yolu yoktu. Ölü bebekler doğuran ve gidenlerin yasını bile tutmadan hemen yenilerine hamile kalan, her şeyi kapsayıcı rahimdi zaman. İnsanı daha uzun süre boğabilmek için azar azar boğuyor, azıcık soluklanmaya yetecek havayı vermeyi ihmal etmiyordu.

ARAF

Geçmiş, zihinlerimizi kaplayan bir sis bulutundan ibaret. Gelecek ise başlı başına bir hayal perdesi. Ne geleceğimizi bilebilir, ne geçmişimizi değiştirebiliriz. Sufi daima şu anın hakikatini yaşar.

AŞK

Sabır nedir? Dikene bakıp gülü, geceye bakıp gündüzü tahayyül edebilmektir. Allah âşıkları sabrı gülbeşeker gibi tatlı tatlı emer, hazmeder. Ve bilirler ki, gökteki ayın hilalden dolunaya varması için zaman gerekir.

AŞK

Tanrı saatlere sığmazdı. Zamanın şekerleme yaptığı saatlerde dahi uyumuyor, insanları seyretmeye devam ediyordu.

MAHREM

Tekerrür aynılık demek değil, ne de çember yuvarlaktır aslında.

“Dem bu demdir, dem bu dem…” zinciri içinde mazi de, gelecek de bizimle, hepsi bu anın içinde.

MED-CEZİR

Şimdilerde zaman denilen kavramın farklı türleri olduğunu düşünüyordu. “Zaman-1” körelmiş alışkanlıkların, köhnemiş uğraşların, ha bire telaş içinde, ama hep yerinde sayarak geçen koşturmacaların monoton ve mekanik gidişatıydı. “Zaman-2” sürprizlerle ve sihirle dolu, iniş çıkışı bol, pupa yelken, sarhoş edici bir akıştı. “Zaman-3” ise Tanrı‘nın mutlak zamanıydı.

Zaman-1 ile Zaman-2 aynı hızda akmıyordu.

Zaman-3 ise her şeyi kapsayarak diğer zamanları hem yutuyor, hem yeniden yaratıyordu.

AŞK

Bunalımda olan her insan gibi o da şaşırmış zamanın ritmini. “Keşke” demekten başka bir şey yapamıyor. Zamanı kuyruğundan tutayım derken anı kaybetmiş hepten. Bozuk plak gibi takılmış bir çentiğe, yapışmış aynı nakaratın dizesine, döne döne. Oradan öteye geçemiyor.

SİYAH SÜT

Her ayna anahtarını kaybetmiş bir kapıdır. Açılır diyar-ı esrara. Olur da fazla bakarsan aynaya, aralanıverir kapı, kaybolursun sonsuzlukta.

SİYAH SÜT

Zamanın ona zalim davrandığını düşünüyordu; kaçırılan fırsatların yerine yenisini sunmamıştı. Oysa o, hep bir adım geriden gelmişti; hep, her şey olup bittikten sonra, eve gittiğinde, keşkeler eşliğinde bulmuştu nerede ne yapması lazım geldiğini. Tek ihtiyacı aynı olayla bir daha karşılaşmak iken, zamanı tekrarlara ikna edemeden kocamıştı.

MAHREM

“Gözlerine söyle, beni unutsunlar” dedi Be-Ce yarı şaka, yarı ciddi.

“Sanmam” dedim. “Unutmazlar.”

“Hiçbir şeyi mi?” dedi.

“Hiçbir şeyi” dedim, neden böyle direttiğimi bilmeden.

“Halbuki göz de kalp gibidir” dedi Be-Ce. “Görmeyince unutur.”

MAHREM

Devamlı geçmişi konuşup maziyi sıla belleyenler ömür boyu gurbette yaşamaya mahkûmdur. Acıtır geçmiş, boş yere yaralanır insan.

ŞEHRİN AYNALARI

Başlangıcı bulma sevdasına düşmedikçe, herhangi bir yerinden dalabilirsiniz çembere. Ama başlangıç adını veremezsiniz daldığınız yere. Ne bir milat, ne bir eşik ne bir son durak… Nereden yola çıkarsam çıkayım hep bir öncesi var.

BİT PALAS

“Keşke zaman hiç ayılmasa. Düz çizgide yürümeyi bir türlü başaramasa. Keşke hep yalpalasa, saçmalasa, parçalasa. Biz de bakıp bakıp yaptıklarını kınasak ve bir daha hiçbir şeyimizi ona havale etmeye kalkmasak.”

“Ayılırsa ne olur ki?”

“Ayılırsa hatırlar. Hatırlamak neye yarar peki? Hiçbir şeye. Hatırlamak acıdan başka bi şeye yaramaz.”

MAHREM

Su dediğin akmazsa bulanıklaşır, çağlamazsa kirlenir. Mazi dediğimiz başı sonu olmayan, kıyılarına varılmayan, sınırsız bitimsiz bir göl. Akıp gitmesi lazım.

MED-CEZİR

Mavi, masmaviydi deniz; rehindi duru durgunluğunda. Bazı kadınlar, bazı bazı, delice bir fikre kapılırdı. Deniz, birikmiş sütünü akıtacak ağız arayan bir meme ucu gibi pütür pütür kabarır, sızım sızım sızlar, usul usul çağırırdı uzaktan. Şimdi ne geçmişe kederlenmek, ne geleceğe didinmek; sadece şu anı kana kana emmekle mümkün olabilecekti zamana doyabilmek.

MAHREM

Unutmak: Göz temizliği.

MAHREM

Yazmak

Ağzımdan damla damla mısralar sızıyor, hem de hiç durmadan, elimde olmadan; dinleyenler şair olduğuma kanaat getirebilir, evet. Kelimeler Ülkesinin Sultanı! Ama işin aslı, bu şiirler bana ait değil. Ben sadece harfler için bir vasıtayım. Kelimeleri emredildiği gibi yazan bir hokka, divit, kalem misali; üflenen ezgiyi çalan bir ney misali, ben de sadece bir aracım. Kendi payıma düşeni yapıyorum. Ben kelimelerin efendisi değil, sadece kâtibiyim. Gönlüme ne fısıldanıyorsa onu yazıyorum. Ama fısıldayan ben değilim…

AŞK

Hayal gücümün geniş olduğunu söylerler. “Saçmalıyorsun!” demenin şimdiye kadar icat edilmiş en ince yoludur bu.

BİT PALAS

Edebiyatı, benlik ve bellek kuşatmalarındaki gedik olduğu için sevdim. Yolların kendine döndüğü dönemeçlerde, buralardan öteye yollar açtığı için… Edebiyatçılığın kendisi başlı başına bir kuşatmaya dönüştüğü takdirde benzer gedikler açmaktan yanayım yazarlık çemberinde.

MED-CEZİR

Eskiden, daha dünya yaratılmadan evvel, yüce Tanrı kendine bir alfabe çorbası pişirmiş ve bunu devasa bir kâseye koyup, pencerenin yanında soğumaya bırakmış. Az sonra kuvvetli bir rüzgâr ya da hınzır bir melek, kâseyi devirivermiş. Bütün harfler kâinata saçılmış, bir daha toparlanmamak üzere…

ARAF

Mahremiyete itina göstermeyen kalabalıkların boğuculuğundan kaçarak, kendine ait bir odaya çekilmek biçiminde tezahür etmedi bende yazma isteği. Tam tersine, hayatın sıkıcılığında firarperest aralıklar açabilme arzusuyla başladım yazmaya.

MED-CEZİR

Sanılanın aksine her zaman yaratmak demek değildir yazı, yıkmaktır bazen.

MED-CEZİR

Yazı ki varoluşsal zamkımdı, parçalarımı bir arada tutardı bunca senedir. Yazı böyle aniden kesilince, zamk da kalktı ortadan.

Parça parça dağıldım o zaman.

SİYAH SÜT

Ben yazmaya çocukluğumun tam olarak hangi dönemecinde başladım kestiremiyorum, ama böyle bir ruh halinden demir aldığımı biliyorum. Boşlukta yüzerken çarpışan parçacıklara tutunarak… onlardan biri olduğumu bildiğim ve buna tahammül edemediğim için.

MED-CEZİR

Tasavvuf ve aşk ve yazı… Bana göre üçünün de özünde aşkınlık var. Kendinden öteye ulaşma arzusu, bir öte benlik arayışı.

MED-CEZİR

Yazmak bir firarperestlikti özünde ama dışarı değil, içeri kaçıyordum. Kendime…

MED-CEZİR

Hayalle hakikat ateşle su gibidir. Her biri ister ki bir tek kendi kalsın orta yerde, öteki kaybolsun. Hayal dediğin hakikati boğmak, hakikat dediğin de hayali yakmak ister. Onlar dövüşüp didişirken, biz de deriz ki, “Bu yaptığınız gaflettir. Aslında siz karındaşsınız.”

O vakit onlar kavgayı keser.

PİNHAN

Bir esriklik olarak yazı, başlangıçla müsemmadır; geçmişin kuytularında salınır. Bir meslek olarak yazarlık ise sonlara ve sonuçlara müpteladır; geleceğin ışıklarına çevirir gözlerini.

Geçmişin bir türlü geçip gidemeyişiyle yoğrulduğundan olsa gerek, içine kapanıktır yazı. Geleceğin bir an önce gelmesi için didindiğinden olsa gerek, dışadönük ve yayılmacıdır yazarlık.

MED-CEZİR

Çocuk, bahçedeki elma ağacına tırmanıp hayallere dalarmış. Gün boyu inmezmiş ağaçtan aşağı; kimi geceler dallarda sabahlarmış. Sonunda, bu gidişata dayanamayan aile büyükleri kesivermiş ağacı. Çocuk elma ağacından geriye kalan çukurun içine girip ağacın orada olduğunu hayal etmiş. Sulu sulu, kütür kütür elmalar yemiş.

Görmeden bilebilir, gitmeden varabilir, dokunmadan hissedebilirsin, eğer hayal etmeyi biliyorsan…

MAHREM

Yazmak Tanrılaştığını sanmaktır. Tanrı kadar yalnızlaşmaktır.

MED-CEZİR

Yazdım çünkü yalnız ve kıyısızdım, buruk ve huzursuz. Yazarlık bana bunların aksini vaat ediyor olabilir, ama vaatleri gerçekleşmese de gene yazardım, gene yazarım… Yazarlığa gelince, onun fikri de, sevdası da çok çok arkadan geldi; hem geriden hem kendiliğinden.

MED-CEZİR

“Tıpkı bir katilin suç işlediği yere dönmesi gibi” demişti Be-Ce, “hafızamızın takıntılı mekânları vardır. Rüyalarımızda bilmeden, geçmiş hayatlarımızdan tanıdığımız mekânlara gidip gidip geliriz.”

Tuhaf olan ne biliyor musun? Ben yazarken rüya âlemini ziyaret ediyorum.

MAHREM

Bireysel tarihlerimiz için şık milatlar hazırlıyoruz özene bezene. Bu yüzden işte, başlangıçlarımızda ne yazı ne kelam, sadece dipsiz boşluklar var. Ayıkladığımız kelimeler, sahiplendiğimiz isimler, tanımazdan geldiğimiz akrabalar, anmamak için dilimizi ısırdığımız hatıralar, yani hayatı zor ama bir o kadar sahici kılan tüm şeyler… hepsi atıldıkları çöplüklerde usul usul kokuşmakta ve ayıklanmış hayatlarımızın yutucu boşluğunda bir başlarına salınmaktalar.

MED-CEZİR

Hatıralar bu kadar ıstırap verdiğine göre, en iyisi hiç hatırlamamaktı. Hiç hatırlamamak, mutlak ölüm demek olsa da.

ŞEHRİN AYNALARI

Kitapların dünyası tehlikeliydi, bilhassa romanların. O kurgusal yol insanı kolaylıkla hayaller evrenine götürebilirdi, her şeyin akışkan ve mümkün olduğu o tekinsiz evrene. İnsan ne olduğunu anlamadan öyle bir kapılıp giderdi ki bu âleme, bağı büsbütün kopabilirdi gerçeklikle.

BABA VE PİÇ

İlerleme diye bir şey yok. Yazdıkça kolaylaşmıyor yazı. Yazdıkça ustalaşmıyor yazar; ustalaştığına inanıyorsa şayet, mekanikleşiyor demektir. Her kitapta kendini tekrar eden bir endişe döngüsü var.

Yaratmanın öteki ucu yok olmak. Sonra kendi küllerinden, yeniden dirilmek hayal gücünün yelkenine sarılarak. Tekrar ve tekrar.

MED-CEZİR

Uçurumun kenarında durmuş düşünürken yazacağın kelimeyle atacağın adımı ve sorarken kendine yazamadığın takdirde aşağıya düşmenin nasıl da korkutucu olacağını, yazı tutar daha beterini sunar: Uçurumu yutarsın yazdıkça.

MED-CEZİR

Hatırlamak için hayal kurmaya, hayal edebilmek için de hatırlamaya muhtacız. Hikâye dediğin de budur zaten. Bu andır. İçinde geçmiş ve gelecek, hafıza ve hayal barınır. Her hikâye, ezeli evveli olmayan, alabildiğine hudutsuz bir andır. Ne başta ne sonda; tam da ortadadır.

PİNHAN

Kâinatın sonsuzluğundan ilham almaktır edebiyat; mıhlanmamak tek bir kimliğe, değişebilmek, dönüşebilmek, HİÇ olabilmek, ÇOĞUL olabilmek, başkası olabilmektir.

Doğrudur, benzeşse de huylarımız şu ya da bu roman karakterininkiyle, son tahlilde hiçbiri ben değilim ey okur. Fotoğraflarda gördüğün suret de ben değilim. Suret tekildir, kitap ise çoğul. Suret sabittir, kitap ise değişken. Suret ses vermez sesine, kitap ise söyleşir seninle. Aslolan kitaptır, metnin kendisidir, yazarın da, okurun da esas muhatabı anlatılan hikâyedir, gerisi beyhude…

MED-CEZİR

Kadınlık

“Kadın inci gibidir” dedi Yaşlı. “Bazen senelerce, bazen de bir ömür boyu bir istiridyenin içinde saklar kendini. Fakat bir kez gün ışığı gördü mü çabucak unutur geçmişini. Geçmişte ne kadar saklanmışsa o kadar seyredilmek ister; ne kadar kapalı kalmışsa o kadar açığa çıkmak ister. İşte o an çıkıp geldiğinde, artık ona kimse mâni olamaz. Kendi bile.”

ŞEHRİN AYNALARI

Ne zaman ki körkütük âşık oluyorum, nasıl olduğunu dahi anlamadan, beynimin bedenim üzerindeki hâkimiyetine bir isyan başlıyor içimde. Yeniden kadınlığıma dönmek istiyorum. Sadece beyin olmak yetmiyor artık bana. Ne zaman ki âşık oluyorum, kıymete biniyor beden. Küçümsediğim, reddettiğim, ötelediğim kadınsılık, aniden deli gibi arzuladığım bir özellik oluveriyor.

SİYAH SÜT

Daha kaç kadın tanımalıydı ki, yeterince kadın tanımış olmak için? Kaç kitap okuyunca âlim, kaç diyar görünce gezgin, kaç hezimetten sonra bezgin olurdu insan? Kaç olunca çok, kaçta kalınca azdı rakamlar?

Bir yeterdi ona. Biri bine bölerdi.

Zaten o rakamlardan Bir’i fevkalade bulurdu.

MAHREM

İnsanın fiziksel olarak ayrıldığı birine halen zihinsel ve duygusal olarak bağlı kalması ne korkunç şeydi. Peki ne diye çıkartıp atamıyordu eski kocasını benliğinden?

BABA VE PİÇ

Erkeklerin tek bir imzaları olur. Bir kez o imzayı tutturduktan sonra değiştirme gereği duymadan bir ömür boyu onunla idare edebilirler. Kadınlarınsa bir “eski imza”ları vardır, bir de sonradan edindikleri “yeni imza”… Genç kızlık imzaları, evli kadın imzaları, dul kadın imzaları… Kadınlar isim göçebesidir. İmza göçebesidir.

SİYAH SÜT

Dişi kedinin ismi West idi, yani Batı. Gail ona bu ismi Doğu'nun Şarkiyatçı söylem tarafından sürekli kadınlaştırılmasını eleştirmek için takmıştı. Ömer'in buna bir itirazı yoktu, tabii eğer buna mukabil erkek kediye The Rest, yani "Ve diğerleri" ismi verilmiş olmasaydı.

ARAF

Kadınlar için ortası olunmuyor adeta. Ya genç kız oluyorsunuz, yani henüz-olmamış-kadın, bir tamamlanmamışlık hali. Ya da "geç kız" oluyorsunuz, yani evli, anne, yani tamamlanmış-kadın, bir bitmişlik, tükenmişlik hali. Ve ikinci kategori birinciden çok daha kolay, yaşanılası ya da güvenilir göründüğünden, kadınlar, bilhassa anne olanlar, ellerinde uzun atlama sırıkları, koşabildikleri kadar hızla koşup, hoooop üç-beş, bilemedin on sene içinde genç kızlıktan yaşlılığa sıçrayıveriyorlar. Her biri uzun atlama şampiyonu.

Çabuk yaşlanıyor kadınlar. Bir randevuya geç kalmışçasına, telaşla.

MED-CEZİR

Bazı kadınların suratı, üzerine deri geçirilmiş bir mıknatıstır. Kişiliklerinin tüm girdisi çıktısı, inişi çıkışı, özü özeti orada toplanır. Onlar suratlarıyla düşünür, suratlarıyla konuşur, acıkır, sevinir, sever ya da sevişir. Bu sebepten hiçbir zaman saklayamazlar duygularını. Her ne hissediyorlarsa, anında ve olduğu gibi yansır suratlarına.

BİT PALAS

Kadınlar birbirlerine karşı nasıl da acımasız olabiliyor.

SİYAH SÜT

Çuvalladığım, çuvallattığım her ilişkide baktım ki sorun bende, bendeki temel bir bilgi eksikliğinde. Çünkü idare etmeyi bilmeyen bir annenin tezgâhından yetişmişim hayata. Diğer kadınların sahip olduğu kimi bilgi ve becerilerden yoksunum.

MED-CEZİR

İdarecilik yeteneği kadim bir gelenektir, anneden kıza devreden. Önce babaların nasıl idare edileceği öğrenilir ki, yarın bir gün kocayı idare etmekte güçlük çekilmesin. Böylelikle kız çocuklar, erkeklerin neden ve nasıl idare edilmesi gerektiğini okuldan değil, ocaktan öğrenirler. Çıraktan girerler bu işe; adım adım kalfalığa terfi edip, en nihayetinde ustalığa ererler. Belgeli takdirnameli usta olduklarında, onların da kendilerine ait bir evleri ve evlilikleri vardır artık. Bundan böyle idarecilik yeteneklerini kendi yuvalarında sergiler ve gün gelir onlar da kendi kızlarına öğretirler. Kuşaktan kuşağa aktarılan eski bir cins-i latif öğretisidir idarecilik yeteneği.

MED-CEZİR

Evli bir kadının başına gelebilecek en vahim talihsizliklerden biri, onun dayattığı kural, kalıp ve yasakları çiğnemenin yollarını aradığı esnada, hayatın kocasının karşısına bir başka kadın çıkartmasıdır.

BİT PALAS

Peki biten bir ilişkiden sonra toparlanmak açısından iki cins arasında büyük fark olduğunu düşünüyor musun? Kadınlar berbat bir evlilik ya da ilişkiden

sonra genelde uzunca bir süre yeni bir sevdadan kaçıyorlar. Erkekler içinse tam aksi geçerli; bir felaketi atlatır atlatmaz derhal yenisini aramaya başlıyorlar. Erkekler yalnız yaşayamıyor.

BABA VE PİÇ

Acaba sahiden doğuştan duygusal veya anaç mı kız çocukları, yoksa toplum, aile ve kültür tarafından böyle mi şekillendiriliyorlar peyderpey?

SİYAH SÜT

Rüyaları hep kadınlar arşivler. Ta genç kızlığında gördüğü rüyayı bir kenara not etmek, kız kardeşinin hamileyken gördüğü bir rüyayı bugün hâlâ hatırlıyor olmak ve rüyalar üzerinden birbirleriyle temasa geçmek kadınlara özgü bir maharettir. Oysa ne tuhaftır ki, rüya iletişim ağları böylesine dişil olduğu halde, rüya tabirleri kitaplarının yazarları da, yayıncıları da hep erkektir.

MED-CEZİR

Çocuklarıyla ilişkilerinde birer tanrı olmaya çalışır anneler. “Biz” adına konuşmayı severler. “Acıktık mı?” diye sorarlar mesela. “Bakmayın amcası böyle yaramazlık yaptığımıza, aslında çok usluyuz” derler. Alınan karar, yapılan tercih tamamen onlara ait olduğu halde, ortada iki ayrı benlik ve bellek (çocuk ve anne) değil de, som ve sonsuz bir bütünlük varmışçasına katarlar çocuğun varlığını kendi varlıklarına.

MED-CEZİR

Romancı bencildir. Annelik ise bencilliğin doğal yollardan bertaraf edilmesi. Romancı içedönüktür, annelik ise alabildiğine dışadönük. Romancı beyninde bir özel oda kurar kendine, kapıya da kilit vurur kimse girmesin diye. Sırlarını, arzularını orada istifler. Gözden uzak.

Annelikte ise tüm kapılar ardına kadar açıktır. Gece gündüz, yaz kış. Dilediği kapıdan girer çocuklar içeri, dilediklerince gezinmek üzere. Ne bodrumda sığınağın vardır ne gizli bölmen. Ne mahremiyetin kalır ne bahanen.

“Kendine ait oda” diye bir saha yoktur artık içine çekilip yazabileceğin.

SİYAH SÜT

Geçenlerde manavdan alışveriş yaparken hayatımda ilk defa gördüğüm yaşlı bir teyze yanıma gelip, aldıklarımı kolaçan etti.

“Patlıcan alma evladım, içinde nikotin var” dedi. “Bak karnın burnunda hamilesin, her şeyi yiyemezsin.”

Manavın çırağı da ne almam gerektiği konusunda yaşlı kadını nihai otorite kabul etmiş olmalı ki, bana sormadan hop diye geri koydu aldığım patlıcanları. Yerine brokoli ekledik, yaşlı teyzenin onayıyla.

SİYAH SÜT

Bebeklerin annelerini seçtiklerine dair bir yazı okumuştum vaktiyle bir dergide. Gülüp geçmiştim o zamanlar. Ama artık pekâlâ mümkün geliyor bu fikir. Nasıl ve niye kâinattaki onca başarılı anne adayı arasından beni seçtiğini bilmiyorum. Belki de çılgın bir kızsın sen. Dört dörtlük bir anneyi sıkıcı buluyorsun. Ya da beni benden iyi tanıyorsun. Bendeki potansiyeli görüyorsun.

Eksiklerimi, zaaflarımı aşmama, hatalarımı düzeltmeme yardım edersin. Rehberim olursun, en güzel öğretmenim.

SİYAH SÜT

Doğum yapalı yedi hafta olmuş. Mükemmel bir anne olmak istiyor kadın, öylesine kusursuz ki hayali bile imkânsız.

Hayali bile mümkün olmayan mükemmel anne mükemmel süt veriyor mükemmel bez değiştiriyor mükemmel çıkarıyor bebeğin gazını mükemmel koyuyor üç damla limonu su dolu kaşığa mükemmel hıçkırık geçiriyor mükemmel kalkıyor geceleri bebek ne zaman ağlasa mükemmel uyanıyor sabahları mükemmel temizliyor kusmukları mükemmel gülümsüyor kocasına mükemmel duruyor hayatın ortasında mükemmel gidiyor rotasında.

Oysa hakikat bambaşka.

Gerçek hayatta, o dört dörtlük üstün yaratığa erişmeye çabalarken hata üstüne hata yapıyor kadın.

SİYAH SÜT

Doğum yapan kadın, kanını, mayasını ve canından bir parçayı vermeliydi bebeğine; korkularını değil.

ŞEHRİN AYNALARI

Sorulması gereken “Niçin tarih boyunca daha çok sayıda kadın şair ya da yazar çıkmadı?” değil. Esas soru, “Nasıl oldu da o bir avuç kadın şair ve yazar bu şartlara rağmen gene de çıkabildi?”

SİYAH SÜT

Ben

İsimler büyülüdür. Sade büyülü mü, isimler hem de büyücüdür.

PİNHAN

Tak tak tak. “Kim o?” diye seslenmiş içerideki. “Benim” demiş dışarıdaki. “Ben diye birini tanımıyorum” demiş içerideki.

“Nasıl olur?” demiş dışarıdaki. “Nasıl unutursun Ben’i. Bir kere bak, hemen hatırlarsın.”

Yüzü bulutlanmış içeridekinin, sesi titremiş. “Git buradan” diye fısıldamış. “Kocam gelir birazdan. Artık ona aitim.”

Ben, son bir kez bakmış bacasında duman tüten, fırfırlı perdeli, aşıboyalı eve. Gidecek bir yeri yokmuş. Cami avlusunda uyumuş o gece. Sabaha karşı namaza gelmiş cemaat. Ben, Biz’e karışmış sessizce. Bir daha onu gören olmamış.

MED-CEZİR

Dizlerinin üzerine çöküp, “kimim ben?” diye fısıldadı.

“Tanımadığım daha kaç kişi var içimde yaşayan?”

ŞEHRİN AYNALARI

Çünkü kimlik de bir nevi refleks gibidir. İnsanların yüzde sekseni kim oldukları sorulduğunda, “sana ne kardeşim?” demek yerine boş bulunup kendilerini tanıtır.

BİT PALAS

Her insanın bir ismi vardır. Allah’ın ise sayısız ismi var. Biz bunlardan ancak doksan dokuzunu biliyoruz. Düşün hele, Allah’ın bunca adı varsa O’nun ruhundan üflediği bir insan nasıl adsız yaşar?

AŞK

İşin sırrı Hayyim ismindeydi. Zira Hayyim hayat demekti. İsim dediğinse usul usul yoğururdu insanı, kendine bent ederdi. Her isim bir başlangıç demekti;

her başlangıç ise ayrı bir yol hikâyeler haritasında. Başka tercihi olmadığı için değil, olduğu halde yaşamaktı yakışan insana.

ŞEHRİN AYNALARI

Doğuştan bana verilen bir isme ilanihaye yapışıp kaldığımı bilmek nasıl sıkmaz ki canımı, hayattaki yegâne tesellim kendim olmamayı başarabilme şansım iken?

ARAF

İsim dediğin, Hz. Âdem'den bu yana, kendisini taşıyanı kâh usul usul yoğurur, kâh efsunlu iplerle sıkı sıkı bağlardı. İsim dediğin yüksekte uçanın belini bükecek, alçaktan geçenin başını doğrultacak; pervasıza perva, korkusuza korku katacak kadar kudretli idi.

PİNHAN

Birinin adını öğrenmek varlığının yarısını ele geçirmektir, gerisi parçalar ve ayrıntılardan ibarettir. Çocuklar bunu bilirler. Bir yabancı isimlerini sorduğunda içgüdüsel olarak söylemeyi reddetmeleri bundandır. Çocukken isimlerin gücünü idrak eder, ama büyüdükçe unutuveririz.

ARAF

Yalnızlığa kadife kılıf biçebilmek için ya başkalarına öykünüyoruz ya da başkalarını kendimiz gibi yapmaya çalışıyoruz.

MED-CEZİR

İçimin tünellerine girer girmez bir fener alıyorum elime. Buralar çok karışık. Kaç defa geldim. Gene de hep kayboluyorum.

SİYAH SÜT

Anneanneleri tarafından büyütülen çocuklar emanet olma duygusunu kirli bir mendil gibi taşırlar ceplerinde. Bir gün gelecek, alıp götürecektir onları ya anneleri ya babaları. Gelmezler ise şayet, emanet olarak kalmayı sürdüreceklerdir bu âlemde.

MED-CEZİR

Şeriat der ki: “Seninki senin, benimki benim.” Tarikat der ki: “Seninki senin, benimki de senin.” Marifet der ki: “Ne benimki var ne seninki.” Hakikat der ki: “Ne sen varsın ne ben.”

AŞK

Hissetmemek bir meziyettir bazen, donmuş bileklerini kesemez insan.

Hissetmemek bir eziyettir bazen, donmuş bileklerini kesemez insan.

ŞEHRİN AYNALARI

Son beş saattir hiç durmadan konuşup şakalaşmış olsalar da gecenin soğuğuna çıktıkları an tuhaf bir sessizlik çöktü üzerlerine. İkisi de aynı anda kendi yalnızlıklarının farkına varmıştı.

ARAF

Her şeye ağlar oldum bugünlerde. Sokağın başındaki elektrik teline takılı duran bir çift lastik ayakkabı bana inanılmaz hüzün veriyor mesela. Converse marka, solgun mavi. Kimindiler acaba? Nasıl çıktılar oraya? Yağmur, kar, tipi hep oradalar, bir başlarına.

SİYAH SÜT

Hepimizin acı çektiğini söyleyerek herkesi avutmaya alışmışsın. Oysa bu beni avutmaz. Beni ancak benden başkasının benim kadar acı çekmediğini bilmek avutabilir.

ŞEHRİN AYNALARI

Biliyordu çünkü. Gayet iyi biliyordu ki, hüzün denilen şey tıpkı siyah, dalgalı saçlarının arasına nasılsa yerleşivermiş beyaz bir saç teline benziyordu. Hüzün, kopardıkça çoğalıyor, çoğaldıkça arsızlaşıyordu.

ŞEHRİN AYNALARI

Yağmur da hüzün gibi bir şey galiba: İlk başta, aman bana ilişmesin diye didinir sakınırsın, emniyette ve kuru kalmak için elinden geleni yaparsın, ama baktın olmuyor, baktın ki yağıyor üzerine dört bir koldan, ta dibine kadar gark olursun ve bir kez bu kadar battın mı, ha bir damla eksik ha bir damla fazla ne fark eder. Yağmur da hüzün gibi bir şey, yakalandın mı bir kez, azı çoğu yok artık. Olsa olsa “kuru kalabilenler” ve “sağanaktan nasibini alanlar” var.

BABA VE PİÇ

Senebesene yanlış hayaller, yanlış aşklarla yıpranmış; babasız büyümenin kırgınlığını hâlâ atlatamamış; sevgilileriyle kanlı bıçaklı olmuş, kalp kırmış ve kalbi kırılmış; terk etmeyi marifet, yalnızlığı saadet zannetmiş; el âlemin ne dediğini gereğinden fazla ciddiye alan, hâlâ tam olarak kendini tanımayan; Allah ya kendisini sevmezse diye endişe eden; sadece roman yazdığı zaman mutlu ya da tam olabilen; edebiyat dışında geçen her anı soru işaretleri, çelişkiler ve yalpalamalarla örülü; tam olarak neden yazı yazdığını bilmeyen ama yazmadan yaşayamayacağına inanan; henüz yeterince olgunlaşmamış, olmamış, pişmemiş; ha bire düşüp dizlerini kanatan yarı kız çocuğu yarı kadın bir mahluk görüyorum kendime bakınca. Ama bunu itiraf etmeye dilim varmıyor.

SİYAH SÜT

Durmadan birilerine ihtiyaç duyarız; daha doğrusu, illaki birilerine… Sesimizi yankılayacak ve yankımıza ses verecek, taklit edebileceğimiz ve bizi taklit edebilecek birine. Ne var ki bu tutum, çocukluktan itibaren gayet iyi tanıdığımız, mütemadiyen içimizde taşıdığımız bir başka hakikate verdiğimiz

tepkidir aslında: yalnızlık!

MED-CEZİR

İçerideki uçurum seni dışarıdaki dünyadan daha çok heyecanlandırıyorsa pekâlâ içine, yani kendi benliğine düşebilirsin.

BABA VE PİÇ

Kızmıyordu kendine. Anlamaya çalışıyordu sadece. Kimselere anlatamadığı, anlattığı takdirde anlaşılmayacağını bildiği şeyleri kendine saklıyordu.

ŞEHRİN AYNALARI

Madem seni bu kadar şaşırttı; içimde bir harem, ismimden başka isimlerim olduğunu söylesem iyi olacak.

ARAF

Sen

Seni daha tanımadan özlüyorum…

AŞK

İnsan senelerce uğraşır, kendi sözlüğünü oluşturur. Önem verdiği her kavrama bir tanım bulur. “Hakikat”, “mutluluk”, “güzellik”, “onur”, “itibar”, “sadakat”… Hayatın her mühim dönemecinde şahsi sözlüğünü açar, bakarsın. Vaktiyle yaptığın tanımları bir daha sorgulamazsın. Derken bir gün, işte o yabancı gelir ve kıymetli sözlüğünü alıp fırlatır. Ve her bir kelimeyi sil baştan tanımlamak durumunda kalırsın.

AŞK

“Bazen böyle olur” diyordu başucundaki kandil. “Bazen biri çıkar karşına. Bilirsin ki, onun karşısında zayıfsın. Bir hamur parçasısın. Alsın seni, dileğince yoğursun oynasın.”

MAHREM

Dostluğumuz ve ruhdaşlığımız Allah’tan bir lütuf, eşsiz bir armağandı. Yarenlikte büyüdük, şad olduk, tomurcuklandık, çiçek açar gibi kelime açtık, tamlığı tattık. Kimse tek başına hamlıktan olgunluğa geçemez. Seni kuş gibi bir makamdan bir makama uçuracak yol arkadaşını bulmalısın. Ve buldun mu, kendini değil, onu ululamalısın.

AŞK

Başkalarından saygı, ilgi ya da sevgi bekliyorsan, önce sırasıyla kendine borçlusun bunları. Kendini sevmeyen birinin sevilmesi mümkün değildir. Sen kendini sevdiğin halde biri sana diken yolladı mı, sevin. Yakında gül yollayacaklar demektir.

AŞK

Merak ediyorum bir mahremiyeti var mı insan olmanın? Ara sıra da olsa, gözlerden kaçabileceğimiz, görülmekten kurtulabileceğimiz gececil bir an, karanlık bir nokta, kadit bir boşluk, belirsiz bir yırtık, ufacık bir çatlak, önemsiz bir kaçak… hani sanki, bit ısırmış, kene yapışmış, sülük emmiş, güve yemiş, gökten düşen üç elmanın birinden kurt çıkıvermiş kadar küçük, küçücük bir

mahremiyet var mı bu seyirlik dünyada?

MAHREM

Satrançta olduğu gibi, doğumda ve ölümde de yalnızız.

BABA VE PİÇ

Yalnızlığın “benim yalnızlığım” olabilmesi için varlığından bahsedebileceğim bir benliğe ihtiyaç duyarım. Bunun için de muhakkak bir başkasına.

MED-CEZİR

Yabancı, hakkında en az bilip de en rahat atıp tuttuğumuz kişidir. Zerre kadar tanımamamıza rağmen, hükmünü baştan yazdığımız. Ne gariptir ki, yabancı korkusunun gırla gittiği bu dünyada en büyük acıları yabancılar değil, tanıdıklarımız çektiriyor bize. Dünya yabancılardan boş yere korkup, kendi yakınlarından zarar gören insanlarla dolu.

MED-CEZİR

En sahici dostluklar ortak varlıklar üzerine değil, ortak yoksunluklar üzerine kurulanlardır. Aynı şekilde zengin, benzer biçimde mesut olanların yakınlıkları sabun köpüğü gibidir, uçar. Ortak hüzünler, ortak arızalardır esas yakınlaştıran, yaklaştıran.

MED-CEZİR

Öyle bir halkadır ki bu, kimsecikleri bırakmaz dışında/kardeşiz cümle mahluka/mademki âlem adem, adem de âlem içindedir/yetmiş iki millete bakarız aynı nazarla.

PİNHAN

Hepimiz farklı sıfatlarla sıfatlandırıldık. Şayet Allah herkesin tıpatıp aynı olmasını isteseydi, hiç şüphesiz öyle yapardı. Farklılıklara saygı göstermemek, kendi doğrularını başkalarına dayatmaya kalkmak, Hakk'ın mukaddes nizamına saygısızlık etmektir.

AŞK

Kimseye rakip olamayacak kadar şişmansanız eğer, zayıflamaya ahdetmiş bütün şişmanlar dostunuz olmak için yarışır.

MAHREM

Uzun zaman önce atılmış bir çığlığın azalarak yok olan yankısı gibi her geçen gün tükeniyordu aralarındaki ilişki.

ARAF

Derviş dedi ki: "İpekböceği kozadan çıkarken alın teriyle ördüğü ipeği

yırtıp parçalar. Bu yüzden çiftçiler ya ipeği seçerler ya ipekböceğini. İkisini birden koruyamazlar. Çoğu zaman ipeği kurtarmak için ipekböceğinin canını alırlar. Bir tek ipek mendil için bilir misin yüz ipekböceği can verir? Bu hikâyede benim payım ipekböceğininkine benzer. Rumi ipektir, ilmik ilmik örülecektir. Vakit tamam olunca ipeğin bekası için ipekböceğinin ölmesi gerekir.”

AŞK

Bu yeni ve manevi gözle bakınca kaybettiğin kişiyi her yerde görmeye başlarsın. Denize düşen katrede, dolunayla hareketlenen med-cezirde, esen her esintide ona rastlarsın. Kuma çizili remilde, güneşte parlayan kristal tanesinde, yeni doğmuş bebeğin tebessümünde, bileğinde atan nabzında onu seyredersin. Her yerde, her şeyde onu görürken nasıl derim ki sevgili gitti?

AŞK

Sevdiğin birini yitirince bir yanın onunla beraber kaybolur. Terk edilmiş hayaletli bir ev gibi buruk bir yalnızlığa esir olur, eksik kalırsın. İçinde bir sır gibi, giden sevgilinin yokluğunu taşırsın. Öyle bir yara ki üzerinden ne kadar zaman geçerse geçsin canını yakar. Öyle bir yara ki iyileştiğinde bile kanar. Bir daha gülemeyeceğini, hafifleyemeyeceğini sanırsın. Karanlıkta el yordamıyla ilerler gibi akar hayat. Önünü göremeden, yönünü bilemeden, sadece şu anı kurtararak… Gönlünün kandili sönmüş, zifiri gecede kalmışsındır. Ama işte ancak böyle durumlarda, yani iki göz birden karanlıkta kalınca, bir üçüncü göz açılır insanda. Kapanmayan bir göz… Ve ancak o zaman anlarsın ki bu elem sonsuza dek sürmeyecek. Hazandan sonra başka mevsimler gelecek, bu çölden geçince nice vadiler ve bu ayrılığın ardından bir ebedi vuslat…

AŞK

Önce yüzlerini unuturuz sevdiklerimizin. En çok yüzümüzün unutulmasından endişe ettiğimiz halde.

MED-CEZİR

Önemli olan seni tamamlayacak ruhu bulmandır. Her peygamberin verdiği öğüt aynıdır: Sana ayna olacak insanı bul!

AŞK

Konuşacak bir şey yoktu. Konuşmadık biz de. Başımı çevirmedim. Ondan yana bakmadım. Gidişini görmeyi kaldırmadı yüreğim.

MAHREM

Dostluğumuz süresince nadide bir güzelliği paylaştık; durmadan birbirini yansıtan iki ayna misali birbirimizde sonsuzluğu seyrettik. Ama eninde sonunda çember döner, devir tamamlanır, ayna sırlanır. Her kışın bir baharı, her baharın bir sonu vardır.

AŞK

DK DOĞAN KİTAP

www.elifsafak.com.tr

(...) Derken o yolculukta bir an geliyor,
durup geriye bakma gereği duyuyorum.
Geçtiğim yolları, uğradığım durakları, güzergâh
boyu karşılaştıklarımı anımsıyorum.

Bu kitap dünden bugüne yazdıklarımdan ufacık
bir seçkidir. Bir alıntılar kitabı. Karın doyursun
diye değil, tadımlık niyetine.

Kâğıdın üzerine konmuş birkaç tatlı kelam.
Kâğıt Helva...

ELİF ŞAFAK